

K

1956 - 2006

ALEJDOSZKÓP

ALEIDOSCOPE

Szilasi Gábor: Côte St-Paul, QC - Karácsony

GOLD & WOOD
PARIS

delta OPTICAL

**A uniquely irresistible optical shoppe,
which will facilitate the latest in fashionable
eyewear and also provide impeccable functionality
with maximal comfort.**

**Collections like: Theo, Zenka, Face & Face,
Alain Mikli, Starck, Lindberg, Gold & Wood,
ic! Berlin and more**

SQUARE ONE MALL - 100 City Centre Drive, Mississauga, ON, L5B 2C9

Tel.: 905-896-4030; Fax: 905-896-4031

FAIRVIEW MALL - 1800 Sheppard Ave. East, Toronto, ON, M2J 5A7

Tel.: 416-491-1115; Fax: 416-491-1146

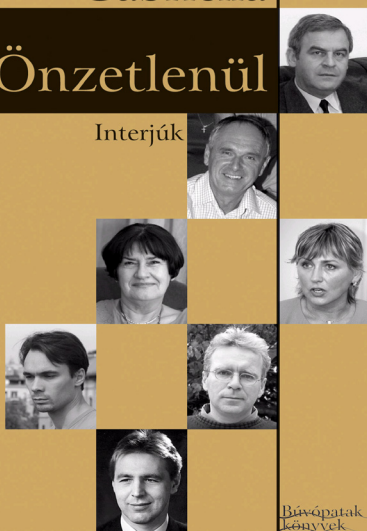
HILLCREST MALL - 9350 Yonge Str., Richmond Hill, ON, L4C 5G2

Tel.: 905-883-1144; Fax: 905-883-1148

Varga
Gabriella

Önzetlenül

Interjúk

Búvápaták
könyvek

A **Búvápaták Alapítvány** gondozásában megjelent munkatársunk, Varga Gabriella interjúkötete **Önzetlenül** címmel.

A szerző beszélgetőpartnerei:

Bucz Hunor színházigazgató, Búza Barna szobrászművész, Csernák Árpád színművész, író, lapszerkesztő, Farkas Judit jogász, publicista, Faragó Laura énekművész, Gera Katalin szobrászművész, Heintz Tamás orvos, politikus, Illés Sándor író, Juhász Róza és Oberfrank Pál színművészek, Jámbor János író, Karátson Gábor író, festőművész, Kovács Miklós politikus, Nagy Sári Attila író, Pokorni Zoltán politikus, Pósa Zoltán író, Szita Károly politikus, Kaposvár polgármestere, Tökés László püspök, politikus, Vízzy Márton zeneszerző, Zászlós Levente író.

A könyv megrendelhető a 06 30 449 9492 telefonszámon.

A könyvet a vételár és a postaköltség befizetése után postázzuk.

Az Alapítvány címe:

7400 Kaposvár, Somssich Pál u. 11-13, Magyarország

Nagy Gáspár

BETLEHEMI ISTÁLLÓ-TŰZ

Ebben a lángban
épen marad a szalma,
nem roskad,
nem törik,
nem koromlik el alatta.
Mert Aki fölötté,
Annak szeretetétől gyullad,
sugárzón
sugárzik:
Isteni lényéből úgy ad.

Józsa Judit: Betlehem (Terrakotta)

*Minden kedves olvasónknak áldott,
békés karácsonyi ünnepeket Kíván a
Kalejdoszkóp munkaközössége!*

*Merry Christmas to all readers of the
Kaleidoscope!*

***KALEJDOSZKÓP szó a Pallas Nagy Lexikona
helyesírását követi**

Kéziratokat és más, közlésre szánt anyagot csak elektromos
postán fogadunk el.

A folyóiratban megjelenő írások tartalmáért kizárólag
a szerzők felelősek.

We accept manuscripts, pictures, etc. by e-mail only.
The opinion expressed in this publication are
not necessarily those of the publisher.

Seres József¹**BETLEHEM**

Utazó éj volt, csodás jelek éje,
a jó hitű fényt és utat kapott.
A királyoknak soha nem volt kénye
s pásztor törölt leszálló harmatot.
Így követtek fényt-szóró csillagot, —
ismeretlent ismert égi térben.
Ha szólalt is egy, a többi hallgatott —
suttogása elveszett a szélben.

Mentek a jók, mert menni kell, ha jobb szól
jövendőből hírt szólna feléjük —
pásztorok őrzött birkáktól, baromtól
indultak, bár remegett a térdük.
Királyok mentek — hála ima értük —,
kik szavának soha nem volt szaka,
fel-felsóhajtván: hála, hogy megérjük;
ránk köszönt az Úristen korszaka.

Igy indult tán a hajdani követség, —
jeladásra, egyszerűen — gazdagon.
Ma az ember szerint vett tökéletesség
falon lóg egy darabka madzagon.
Ki csodálja, merenghet a hajnalon
— Úr öröme nem földi ékesség,
nem csillogás felületen, hajlaton —,
melyen jött a véges Újszövetség.
Haladtak hát a változás tanúi
csillag szerint — szép hitű remény sereg —,
hogy lássák, kitől fognak majd tanulni,
míg életük lassan alapereg.

— Milyen gyönyörű, kedves és szép gyerek,
Úr öröme, nem földi ékesség.
Arany, tömjén, mirha — nyújtják a kezek;
fény szó jövőt — áldás és békesség!

KALEJDOSZKÓP - KALEIDOSCOPE

ISSN 1480-5499

Megjelenik kéthavonta - Published bimonthly

Előfizetés - Subscription in Canada: CA\$49.95/ year

Foreign: US\$50.00/ year

Publisher: Kaleidoscope Publishing

Telch György, Elnök - George Telch, President

Telch-Dancs Rózsa, Főszerkesztő - Editor-in-Chief

Nik Networks, Technikai Tanácsadó

Ali Kalbali, Technical Support

Révész Kató - Kató Révész, Terjesztés - Subscription

Elérhetőség - Address: 122 Silas Hill Drive

Toronto, On, M2J 2X9, Canada

Tel.: 416-491-4631; Fax: 416-491-2021

E-mail: rosacae@hotmail.com

Copyright © Kaleidoscope Publishing

No part of this publication may be reproduced
by electronic means, photocopying or otherwise,
without written permission from the publisher,
excepting brief quotes for the purpose of review.

¹Seres József is a poet and sculptor. He is a graduate of Ontario College of Art in Toronto. His poems have appeared in magazines and anthologies, some of them were set to music and performed on stage in Hungary and Canada.

TARTALOM - CONTENTS

Nagy Gáspár: Betlehemi istálló-tűz, Magyar karácsony, Karácsonyéji ár(vu)lás (Versek)	1, 3
Seres József: Betlehem (Vers)	
Author Unknown: First Nation's Prayer	2
Illés Sándor: Kedves, jó Mikulás!	4
Huron Christmas Carol	4
Huron karácsonyi ének	5
Albert Ernő: Elment az erdélyi népi próza nagyasszonya - Nagy Olga sírjára	6
Régi karácsonyok (Nagy Olga gyűjtése)	6
1989 - Advent Erdélyben	8
George Payerle: London Scenes	10
Miska János: Karácsonyi levelek	14
Dancs Rózsa: Az adott szó ereje - és a szereteté	16
Wass Albert: Egységes magyarság	18
Pósa Zoltán: Koppány bálványosi szobra előtt, Turul avagy mélyponton, Emlék vagyok a múltból (Versek)	18, 19
Frank Veszely: Memories of the revolution of 1956, Élő emlékeim az 1956-os forradalomról	19, 21
de Pédery Hunt Dóra születésnapjára, Happy Birthday to Dora!	22, 23
Gyergyói Zoltán: És most csend van és tél és - majd zeng az induló	24
Nagy Gáspár: Előkészület az imához (Vers)	25
Chief Dan George: O Earth, Once More (poems)	26
Pintér László ford.: Ó, Föld, Még egyszer	
Dancs Rózsa: 31st TIFF - L'Esprit des lieux	27
Szima Ilona: Szilasi Gábor	28
Sophie Fekete-Feher: Art Photography or Documentary?	29
Mary Keczan-Ebos: CHAC Members at the Art Gallery of Hamilton	31
Bácsalmási István: Hungarian Splendour - Nagy magyar mesterek remekművei Hamiltonban	33
Veszely Ferenc: Az első karácsony idegenben, First Christmas Away from Home	33
Rékai Kati: Négy új könyv a polcomon	34
Varga Gabriella: Meg kell találnunk az értelmes élet lehetőségét	35
Á. K.: Utolsót dobant Puskás Ferenc szíve	36

Author Unknown

FIRST NATION'S PRAYER

I give you this one
thought to keep—I am
with you still—I do not
sleep.

I am a thousand winds
that blow; I am the
diamond glints on
snow;

I am the sunlight on
ripened grain, I am
the gentle autumn rain.
When you awaken in
the morning rush I am
the swift, uplifting rush

Of quite birds in circled
flight. I am the soft stars
that shine at night
Do not think of me as
gone—I am with you
still—in each new
dawn.

Budapest - Keleti Pályaudvar. Fotó: Szilasi Gábor

Nagy Gáspár¹

MAGYAR KARÁCSONY

Uraim,
 most már emelt fővel
 szégyenkezhetnek!
 És vihetik a koszorút,
 gyűjthetik
 vagy fűjhatják a gyertyát:
 várhatják *karácsonyt*,
 (hisz megnyerték
 ezt a háborút)
 Most már dicsérhetik is
 az ÁCSOT,
 aki nem barkácsolt,
 de ácsolt,
 és vitte súlyos keresztjét.
 Uraim,
 önök megtettek mindent,
 - bedobtak ezeregy gáncsot, -
 hogy siettessék elestét!

* * *

Itt egy kicsi ország
 most megnagyult Családja,
 mégis csonkán, riadtan várja
 a legszentebb Estét. (1993. december 12.)

Nagy Gáspár

KARÁCSONYÉJI ÁR(V)ULÁS

Gyanútlanul hó esik a földre
 gyanútlanul Ő most születik
 gyanútlanul mondom a köszöntést
 gyanútlanul mindörökre így

Gyanútlanul persze a sok pásztor
 gyanútlanul három a király
 gyanútlanul imbolyog a jászol
 gyanútlanul ki mellette áll

Gyanútlanul rágcsálják a szalmát
 gyanútlanul most még szamarak
 gyanútlanul serdülő júdások
 gyanútlanul Heródes alatt

Gyanútlanul szikrázik az égbolt
 gyanútlanul olvad el a hó
 gyanútlanul szépen megfeszítik
 gyanútlanul minden eladó

¹Nagy Gáspár "Tényeket és látszatokat, valóságot és hamis ideológiát eltökélten szembesítő költészete... csak reá jellemző költői látásmódot és nyelvet teremtett a szinte szakrálisan morális költői személyiség és a rafináltan, leplezetten amorális kor ütközésének pontos megnevezése révén... Egész személyisége, művészete tisztaságot sugároz és követel..." *Görömbei András*

Bougereau. Fotó: Szilasi Gábor

Illés Sándor

KEDVES, JÓ MIKULÁS!

„Ha majd mifelénk jársz a puttonyoddal, nehogy megfélemedj rólam, meg a mamáról. Kérlek, ne csak virgácsot meg narancsot hozzál nekem az idén, hanem, ha látod valahol apukámat, akkor őt is vedd vissza hozzánk, hiszen már vége van a háborúnak, s ő még mindig nem érkezett haza...”

Emlékszem, petróleumlámpa sárga fényénél írtam, konyhaasztalon, kockás irkalapra a fenti levelet, még az első világháborút követően, a húszas években a jó öreg Mikulásnak.

Ez volt életem első levele, figyelmem kellett a betűk egybefűzésére, de én inkább az udvar neszezésére fültem: hátha egyszer csak nyílik a kapu és megérkezik apám.

Aztán egy napon valóban megcsikordult a kiskapunk, hazajött apa a hadifogságból, meggyötört, soványan, borostásan és egy lötyögő zsák lógott a vállán. Nézett rám sokáig az udvaron, sirt és simogatta a fejem.

Ettől kezdve én rendületlenül hiszek a Mikulásban. Nem panaszkodhatom, eddig teljesítette minden kérésem. Emlékszem, egyszer gyermekkoromban szánkót kértem tőle, s másnap már ott találtam a gangon, egy igazi szánkó várta abban az évben velem együtt a havat. Az meg is érkezett karácsonyra, a Kisjézussal, meg a csillogó fenyőfával.

A nagy nap előestéjén mindig a mama hívta fel a figyelmemet a várva várt látogatóra: „Jaj, kisfiam, nem hallottad? Mintha a kapu csapódott volna. Csak nem a Mikulás érkezett meg? Máris?” - csapta össze ilyenkor a tenyerét. S valóban ő volt, a Mikulás, vállán suba, fején kucma, pontosan olyan, mint az apámé, állán fehér nagy szakáll, mint amilyet mi csináltunk játékból gyapjúból vagy kőcből.

A vállán zsák volt. Alighanem ugyanaz, amelyet apám hozott haza a hadifogságból. Legalábbis olyannak tűnt. A zsákban egy szakajtónyi dió csörgött. Belebotort az öreg Mikulás, szétzörta a földön a diót, futottam és kapkodtam utána, ő meg újra belenyúlt a zsákba és hosszú kotorászás után elővett egy igazi bicskát. Halat formázott a nyele. Halasbicskának neveztem, évekig kincsként őrizgettem, aztán elvesztettem. Néha még ma is keresem.

Negyedikes kisdíák lehettem már, amikor észrevettem, hogy elmozdult a Mikulás fehér szakállja. Féloldalra csúszott, akkor ismertem rá, így tudtam meg, hogy a jó öreg Mikulás nem más, mint az édesapám. Nagyon megörültem e felfedezésnek, belékaroltam akkor, és hálásan csókolgattam a kezét. A titkot megtartottam magamnak, eddig soha senkinek el nem árultam.

Ennek ismeretében is minden esztendőben megírtam a levelet, ő meg elhozta, amit kértem tőle. Abban a régi-régi zsákban. Nekem is meg a mamának is. Amikor mindenét szétosztotta, köszönés nélkül elsietett, hogy pár perc múlva apám lépjen be helyette az ajtón: „Látom, már itt járt az öreg! De sajnálom, hogy nem lehettem én is itt!” - mérgelődött, s közben rámkacsintott. Cinkosok voltunk. A mamának el nem árultam volna. Ő csak nézett ránk, örült és fényes volt a szeme.

A napokban, ahogy rendet raktam irataim között, a kezembe került egy kockás irkalap. Talán az unokám felejtette nálam. Forgattam, nézegettem, s elhatároztam, hogy ma újból írok a

Mikulásnak. Mert van már annak több, mint ötven éve, hogy nem írtam neki. De mit kérjek most tőle? Szánkóra már nincs szükségem, nehéz lenne vele felkapaszkodnom a csúszós, havas dombra. De diót azt hozhatna abban a régi zsákban, ha erre téved. Csörgetném, mint régen, s adnék belőle a mamának is, ha élne.

Elhomályosuló szemmel néztem az irkalapot, azon tűnődve: ha írnék is, hová küldjem? Hiszen apám is halott már harminc esztendeje. Isten tudja, hol van már az az ócska zsák is, amellyel egyszer hazajött a fogságból? Sírhintja is idegen országban domborul, ahová csak útlevéllel utazhatnék, de most a háború iszonyata lobog azon a vidéken. Nekik, ha békét, reménységet hoznál! Az ott élő magyaroknak ha elvinnéd puttonyodban a megbékélést.

Félek, hogy meg sem kapnád a levelem ebben a zürzavaros világban. Ám én mégis megírom. De nem postán küldöm, hanem az imádság csendes, fehér szárnyán. És azt üzenem mellé: nem kell már nekem dió sem, lemondok a csillogó szaloncukorról is, csak végre hozd el puttonyodban nekünk a megértést. És odasúgom azt is, hátha meghallod; amióta elmentél, mindig visszavárlak és nagyon hiányzol nekem drága, jó Mikulás!

HURON CHRISTMAS CAROL

In the early 1600's, John de Brebeuf, a Catholic Jesuit missionary from France, came to live on the shores of Lake Huron, which is now Ontario. His mission, along with other "Blackrobes," was to bring Christianity to the Huron Indians through the teaching of the Bible.

While in Canada, Father de Brebeuf broke his clavicle. He was sent to Quebec to recuperate and while there, he wrote the first Canadian Christmas carol. It was called Jesus Ahatonnia (Jesus Is Born.) It is a song that describes the birth of Christ in the stable. Many Canadians other than the First Nation Hurons have adapted the Huron Christmas Carol, as one of the songs to celebrate Christmas. Father de Brebeuf thought that if he presented the Christmas carol to the Huron Nation, it would help in his missionary work and teachings.

Jesse Edgar Middleton translated Father de Brebeuf's carol to English. Middleton died in 1960.

From 1641 to 1644, de Brebeuf served God, by acting as provisioner for Huronia missions on Georgian Bay from an office in Quebec. He had much difficulty with the Iroquois Nation. They continued to attack their enemies, the Huron and ambushed many of de Brebeuf's shipments. In 1644, de Brebeuf returned to his beloved Huronia.

The Hurons adapted well to Christianity and by 1647, thousands had been baptized. Father de Brebeuf was ecstatic! His goal of converting the Huron Nation was succeeding.

The Iroquois was determined to destroy the entire Huron Nation. The Huron were not vigilant and allowed themselves to be attacked. Their numbers rapidly diminished. On March 16, 1649 twelve hundred Iroquois attacked Huronia at dawn.

Father de Brebeuf was captured by the Iroquois, tied to a

stake and tortured along with Father Gabriel Lalemant. Father de Brebeuf gave no thought to himself but was only concerned for his beloved Huron Nation.

After hours of torture, Father de Brebeuf died about 4 pm on March 16, 1649. He gave up his life in order to follow the path God had chosen for him. He was 56 years old.

On June 20, 1930 Pope Pius XI canonized Father Jean De Brebeuf and the men who died as martyrs with him at Huronia. De Brebeuf's life was given for his Huron brothers and sisters in the Lord, but he left the world a wonderful legacy in the Huron Christmas Carol. *(Mary M. Alward)*

Twas in the moon of wintertime
When all the birds had fled,
That mighty Gitchi Manitou
Sent angel choirs instead;
Before their light the stars grew dim,
And wond'ring hunters heard the hymn:

Jesus, your King is born,

Jesus is born,

In excelsis gloria.

O, harken to the angels' word,
Do not decline
To heed the message which you heard:
The Child Divine,
As they proclaim, has come this morn

Of Mary pure. Let us adore.

Jesus is born,

In excelsis gloria.

Within a lodge of broken bark
The tender Babe was found,
A ragged robe of rabbit skin
Enwrapp'd His beauty 'round;
But as the hunter braves drew nigh,
The angel song rang loud and high:

Jesus, your King is born,

Jesus is born,

In excelsis gloria.

The earliest moon of wintertime
Is not so round and fair
As was the ring of glory on
The helpless infant there.
The chiefs from far before Him knelt
With gifts of fox and beaver pelt.

Jesus, your King is born,

Jesus is born,

In excelsis gloria.

O children of the forest free,
O sons of Manitou,
The Holy Child of earth and heav'n
Is born today for you.
Come kneel before the radiant boy;
Who brings you beauty, peace and joy.

Jesus, your King is born,

Jesus is born,

In excelsis gloria.

HURON KARÁCSONYI ÉNEK

Első téli holdtölte volt,
Minden madár elment,
De urunk Gitchi Manitou
Egy angyalkórust rendelt;
Csillagoknál fényesebbek,
A vadászoknak zsoltárt zengtek:

*Jézus megszületett,
Jézus király,
Dicsőség az egeknek.*

Ó, hallád angyalok szavát,
Hirdesd tovább,
Az ég küldte Szűzmáriát,
Hogy megszülj
Szent fiát, miként ígérte.
Imádva boruljunk elébe.

*Jézus megszületett,
Jézus király,
Dicsőség az egeknek.*

Faháncsból épült kunyhóban
Ráleltek a babára,
Egy szakadt nyúl bőrdarab
Borult szépen reája;
Az angyalkar hangosabb lett,
Ahogy a vadásznép közelgett:

*Jézus megszületett,
Jézus király,
Dicsőség az egeknek.*

Nem volt oly fényes és kerek a
Hold akkoron az égen,
Mint volt ama glória-kör
A szép kisdéd fölött.
A törzsfőnökök letérdeltek
S elé prémet terítettek.

*Jézus megszületett,
Jézus király,
Dicsőség az egeknek.*

Ó, szabad erdő gyermeki,
Manitou nemzete,
A föld s a Menny szent Szülöttjét
Ma értetek küldte.
A Fiú elé hadd térdeljünk,
Ő örömünk, békénk, üdvünk:

*Jézus megszületett,
Jézus király,
Dicsőség az egeknek.*

Albert Ernő

ELMENT AZ ERDÉLYI NÉPI PRÓZA NAGYASSZONYA - NAGY OLGA SÍRJÁRA

Egyszer volt, hol nem volt, volt egyszer egy tanítónő, aki messze földre indult, hogy álmai útját bejárva gazdag kincsekkel térjen vissza. Életét a mesék világában töltötte, bejárta a varázslatos végtelent, megküzdött a sárkányokkal, legyőzte a boszorkányokat, szétverte a világ gonoszait, eljutott a Naphoz, a Holdhoz, a csillagokhoz, ég és föld között minden tartományban megfordult. Istápolta a szegény embereket, táplálta bennük a hitet, hogy eljön számukra is a szabadság, emberként tudnak majd élni. Hirdette, hogy a mesék valamikori őseink számára a világot jelentették, a tudást, a vallást, a költészetet, a vágyak megvalósulását. Maga is hitte, hogy a mesék összegyűjtésével és terjesztésével hozzá tud járulni az ember jobbá tételéhez. Nem csak gyűjtötte és közzétette az erdélyi meséket, hanem tudós vizsgálódással magyarázta is értelmüket, művészi értéküket.

Az erdélyi népi próza nagyasszonya volt Nagy Olga.

Elsők között figyelt arra, hogy a meséken túl egy-egy földműves ember életrajza külön történelem. Ezzel megalapozta az erdélyi népköltészet kutatásának történetében az úgynevezett egyéniségekutatást, az igaz történetek vizsgálatát. Figyelt az élet minden területére a születéstől a halálig, a napi örömtől a nagy-nagy fájdalmakig. Soha nem volt elégedett, mindig többet és többet akart megvalósítani.

Lámpásnak indult, amikor a tanítói pályát választotta életcéljának, aztán beült az egyetem padjaiba, eljutott a tudós kutató magaslatára, és olyan csúcsra érkezett, ahonnan temérdek fáklyával, könyveivel világít az emberi szívekben. Gondolkodó, alkotó ember volt, aki új csapásokat vert a népköltészet kutatásának útján, csodás világot látott, legyőzte a hatalmaskodókat, mindig igaz ember maradt. Hisszük, hogy élete, munkássága példamutató volt, sokan követik az újabb nemzedékek soraiból is. Könyvtárnyi művek sokaságával ajándékozott meg mindannyiunkat, az erdélyi magyarságot.

Háromszék, 2006. 11. 04.

the coffee mill

Magyar és Európai ételek

A legfinomabb bécsi szelet és gulyásleves

Borjú paprikás galuskával

Nagy saláta és szendvics választék

Likőr engedéllyel rendelkezőnk

43 éve állunk vendégeink rendelkezésére!!!

Minden nap nyitva délelőtt 10-től este 11-ig
pénteken és szombaton este 12-ig

99 Yorkville Ave., Toronto, Ontario

416-920-2108

Élőzene péntek, szombat és vasárnap este

RÉGI KARÁCSONYOK¹

Úgy volt az, hogy ötesztendőss asszony voltam, s már a hetedik helyt laktam. Szegény urammal úgy voltunk, mint a madarak. Összeköztünk, nem volt semmink. Oda akarok kilyukadni, hogy mivel hogy most karácsony jó, eszembe jutott az a valamikori karácsony, amelyik nehéz volt, s mégis olyan igazi szép karácsony volt.

Dolgoztunk, mint szegény emberek, Isten kegyelmiből egy kis disznócskát vágtunk, meg aztán a kicsi családomnak, a két gyermeknek úgy varrtam meg a kicsi ruhácskát éjszaka, hogy ne lássák: „Azt hozta az angyal.” Meg edénykét, amiből egyenek. Meg az uramnak is úgy csináltam meg az ingét, hogy ne lássa, tudjon örvendeni neki.

Így aztán eljött a karácsony szombatja. Falusi asszony nem úgy van, hogy kéznél van minden. Meg kellett süssek mindent: kenyeret, kalácsot. Hát felköttem én még két órakor, megsütöttem a kenyeret, a kalácsot. Mikor a kicsi gyermekeim felköttek, azt kérdezték:

- Édesanyám, hányat kell még aludjunk, hogy jüjjen az angyal?

Megsimogattam őket, megcsókoltam. Ki nem szereti az ő kicsinyeit!

- Tudjátok, mit? Nem kell többet aludjatok, ma öste jün az angyal. Már járt is itt valahol, a kert alatt. Mikor mentem ki, nézzétek, mit kaptam: két csuprocskát, s a két csuporban két kicsi kalács. Nézzétek, milyen pirosra van sülvé! Látjátok? Jók voltak, szót fogadtatok, esténként imádkoztatok, most nektek ilyen szép fényes hajú kalácsot hozott. Még melegecske.

Kicsi butácskák, csak pislogtak rám, tartották a kicsi tenyerüket, beléborítottam a csuporból a kalácsot.

- Édesanyám, hát az angyalka tud ilyen szép kalácsot sütni? Beleharaphatunk?

- Megkezdhetitek, persze, beleharaphattok, csak először meg kell köszönni a Jézuskának, hogy nektek ilyen előre küldött angyalfiát.

Hát szépen letérgyeltek, persze az agyagos padló fel volt tapasztva, s a két kicsi elmondta az asztali áldást:

„Mindenek szemei tereád néznek, édes Istenem, te adsz eledelt alkalmas időben, te töltesz be minden élőlényt a te áldásoddal, ámen.”

Akkor aztán akkorát haraptak a kalácsból, hogy még most is örvendek, ha rá gondolok. Csak úgy ropogott a haja a kis egérfogacskaik között.

Aztán persze nem volt sok időm gyönyörködni, mert sok dolgom volt. Kellott készíteni az ünnepre, mert akkoriban úgy volt, hogy ünnep első napján nem volt szabad semmit se készíteni. Örvendtek, hogy estére megjön az angyal. Nem volt akkora karácsonyfa, mint amilyen a mai házakban, a városi blokkokban, hogy a földtől a plafonig. Honnét, honnét nem, az uram összeszedett vagy hat-nyolc fenyőgallyat, egy fára rádrótozta a fenyőgallyakat, még a végén én is azt hittem, hogy igazi karácsonyfa. Annak előtte való napokban olyan magamfőzte szaloncukrot csináltam, selyempapírt vettem, megvagdosztam a szélit, belecsomagoltam a cukrot, s úgy tettem

¹Nagy Olga gyűjteménye. Asszonyok könyve. Népi elbeszélések Magvető Könyvkiadó, Budapest, 1988

a fára. Megaranyoztam a diót, legyen aranydió is, hozott az uram mogyorót, piros almát, azokat is fölaggattuk a fára, ilyen volt az akkori karácsonyfa. Egyszerű viaszgyertyát aggattunk rája, csillagszóró eszünkbe se jutott. A mai karácsonyfán sok a szaloncukor, csokoládé, viaszgyertya, csillagszóró, villanyvilágítású gyertyák. A karácsonyfa alatt rengeteg játék, de olyan közömbösen állják körül!

Mi hiányzik a mai szentestén? Talán a szeretet? Talán a meghittség? Gazdag ajándékok, közömbös arcok. Nem az az öröm, nem az a boldogság, ami az én gyermekeim arcán volt. Reggel felébredtek: - Nézd meg, járt-e az angyal?

Nagyon örvendtek annak az egyszerű ajándéknak: kicsi tányér, ing, csupor, kötény. A csuporban dió, alma. Uram is megkapta a maga ajándékát. Nekem maradt az az öröm, hogy az enyémekek tudtam örömet szerezni. Minden volt, mint más háznál, csak éppen pénz nem volt. El voltam keseredve: mi lesz most, ha jönnek a kántálók! Tudunk adni nekik valamit? Elmentem öreg szülémhez, megkérdezni: tudnak-e kölcsönözni vaj egypár lejt. Nem messze laktak tőlem. Mielőtt bekopogtam volna, megkérdeztem: „Szabad kántálni?”

Hallom édesanyám jól ismert hangját: Szabad.

Elkezdtem szépen az éneket:

„Betlehemi pusztán örvendetes hír van...”

Ráismert a hangomra, s ott bent, reszketeg hangjukkal ők is kísérték az én kántálásomat. Mikorra elvégeztem a kántálást, elmondtam a beköszöntőt:

*Eljött a vendég, kit a világ vára,
Megnyílt általa az egeknek vára.
Az áldott csemete az égből leszálla,
Értünk az Atyához kezesnek beállta.
Számunkra adjon jó időket,
S áldással befolyó sok jó esztendőket.*

Bementem, megcsókoltam őket. Eldiskuráltunk, s elmondtam, hogy a kicsi karácsonyfa megvan, éjszaka az urammal feldíszítjuk. Elbeszélgettük az efféle alkalomhoz illő dolgokat, de biza nem volt lelkem pénzt kérni. Elköszöntem

szépen, kívántam boldog felvirradást, s boldog ünnepeket. Indultam haza. Ahogy mentem keresztül a kerteken, igen nagyon megkeseredtem. Megálltam, s kisírtam magamat atyásan.

Kisírt szemmel érkeztem haza. Szegény uram, amikor meglátott:

- Zsuzsika, miért sírtál, fiam? Baj van apádékkal?
- Dehogyan van baj!
- Akkor miért sírtál?
- Sírt a bosszúság. Csak erősen hideg van, kicsípte az arcomat. Nem fessegette tovább a kérdést. Hát egyszer megzörgetik az ablakot:

- Szabad kántálni?

Megreszketett a csontomban a velő. Uram rávágja, hogy „Szabad”. Hát elkezdik, hogy: „Mostan kinyílt egy szép rózsavirág” - a kántáló éneket. Én pedig reszkettem, hogy már én mit tudjak ezeknek adni. De mikor elvégezték a kántálást s a beköszöntést, uram mondja: Gyertek be!

Gondolom: „Ennek is elment a sütnivalója.” Ha mért hívja be ezeket az asszonyokat! De uram egy-kettő kivette a kalácsot az almáriumból, három felé vágta a három cigánynénak. Felment a hiúba, hozott egy tál diót, egy tál almát, beléöntötte a szatyorba. Meg voltak elégedve ők is, s ekkor megtelt az én lelkem is nyugalommal: lámcsak, el lehetett intézni, akiben jó érzés van és szeretet. A három cigányné elment nagy boldogan, s én újból sírva fakadtam.

- Mi baj van? Megint sírsz?

Most már örömben sírtam, hogy olyan embert rendelt nekem az Isten, akinek a nehézségekben is jár az esze.

- Tudod, mikor jöttem haza, azért fakadtam sírva, mert nincs pénz a háznál.

- Ó, fiam, amíg kenyér van, kalács van, van apróság, dió, hát szabad ezen búsulni?

Akkor megtanultam, hogy a családban a legnagyobb gazdagság a megelégedés. Ha szegény is vagy, ha van megértés, annál nincs nagyobb kincs. Mert igen szegények voltunk, gyermekeink mégis boldogan emlékeztek az összetákolt karácsonyfára. Egyszer azt mondja nekem a lányom: - Édesanyám, miért nincs máma olyan boldog karácsony? Én most megcsinállok mindent: tésztát sütök, a karácsonyfa a földtől a plafonig ér. Csak nincs meg az a szeretet, csak a szeretetlenség. Miért van ez így?

Erre nem tud felelni a világon senki se.

NAGY OLGA ASSZONYOK KÖNYVE

NÉPI ELBESZÉLÉSEK

*Utánhámnak nap szeretettel,
ígyz barátsággal:*

B. Jsten, 1990. júl. 30-án. Nagy Olga

DR. STEVEN SAMAROO
DENTAL SURGEON

LESLIE PROFESSIONAL BUILDING
4800 LESLIE STREET, SUITE 405
WILLOWDALE, ONTARIO M2J 2K9
TEL: (416) 493-9110

1989 - ADVENT ERDÉLYBEN

Dr. Kabay Zoltán fogorvos, torontói beszélgetésünkör így idézi meg a tizenhét évvel ezelőtti temesvári forró napokat:

„Szüleim vallásos emberek voltak, a helybeli református egyházközség aktív tagjai. Akkor még édesanyám élt, nem volt beteg, boldog családi életet éltünk Temesváron. Közeli barátság fűzte őket a Tőkés-családhoz, hiszen egy házban laktunk. Nem egészen emlékszem, mikor is tűnt fel nekem, hogy rendőrök – egyenruhásan vagy civilben – állnak az egyház tulajdonát képező bérház ajtajában. Valamikor szeptember és december között, gondolom, de furcsa érzés volt közöttük kibejárni az épületbe. Lassan megtudtuk, hogy csak a lakókhöz engednek be látogatókat, Tőkés Lászlóékhoz azonban senkit. Hogy pontosan hány család lakott együtt ott akkor, nem emlékszem, de voltunk többen. Jó ideje már mi, gyerekek, is rájöttünk arra, hogy a tiszteletes úrhoz nem mehet be se barát, se rokon, de hogy mi a tulajdonképpeni helyzet, arról nekünk senki sem beszélt. Azt kell mondanom, hogy nemcsak nem értettünk lényegében semmit, de nem is érdekelt túlságosan az egész ügy. Tizenhárom éves voltam, a barátaim is hasonló korúak, nem törődünk a felnőttek gondjaival, minket lekötöttek a kamaszkorba éréssel járó problémák.

Egy éles emlékem azonban van ebből az időből. Akkoriban délután jártunk iskolába, sötétedés után érkeztünk haza, s Bartók Zoli barátommal beszélgettem a házunk előtt, amíg ő a villamosra várt. Észre vettük, hogy valami gyanús alakok somfordálnak a ház körül, hol bemennek, hol kijönnek az ajtón. „Figyeld csak”, mondtuk egymásnak, „ezek valamiben sántikálnak”. Aztán mindjárt felfigyeltünk arra, hogy mind a parókiára pislogtak. „László bácsival van valami bajuk”, találtuk ki, de aztán hamar átsiklottunk a dolgon, mert jött a Zoli villamosa, én pedig indultam befele. Megnéztem azért magamnak a két alakot, fiatal, huszon éves férfiak voltak, egyáltalán nem látszottak félelmetesnek. Otthon közöltem a szüleimmel a dolgot. Papám azt mondta, káté óra folyik bent, biztosan a kátés lányokra várnak a fiúk. Aztán elvitt engem matek órára, de az úton, mielőtt beszálltunk volna a kocsiba, meg tudtam neki mutatni az egyik személyt, aki a templom felé indult. Papám megint úgy tett, mintha semmit nem jelentene a dolog. De amikor utánam jött, hogy felvegyen a matek óráról, elmondta, hogy négyen késsel rátörtek Tőkés Lászlóra, és agyba-főbe verték. Az mentette meg az életét, hogy a káté óráról még visszamaradtak néhányan, az egyik ismerős a támadókra vetette magát, azok meg nem tudván, hogy még kijöhet László bácsit megvédeni, elmenekültek.

Arra is jól emlékszem, hogy egy alkalommal megjelent nálunk egy Mária nevű asszony, aki Tőkés Lászlóékhoz akart bemenni. Utólag tudtam meg, hogy már volt Désen Tőkés Editéknél, ahonnan azonban kitoloncolták, mert ott is figyelték Tőkés László apósáéknak a lakását. Máriát elvitték a biharkeresztesi határátkelőig, ott átrakták Magyarországra, de mielőtt a határon sikerült volna leadni a drótot, hogy ez *persona non grata*, Aradon még egyszer bejött Romániába. Csak annyit tudott románul, hogy közölje, hogy Kabaiékhoz,

azaz hozzánk akar menni, így beengedték az ajtónál. Ez egy délelőtti történet, én éppen otthon voltam, Lóránt barátommal matek órára akartunk indulni, amikor betoppant ez az asszony. Azt kérdezte, hogy miként juthatna be a tiszteletes úrékhoz.

A háznak a felépítése olyan, hogy az ajtóból látni lehet a lépcsőket. A parókia elöl, mindjárt az első lépcsőfordulónál volt, tehát azt a hatóságiak szemmel tudták tartani. Kezdtünk gondolkodni Lórával, hogy mit lehetne tenni. Ahogy mondtam, pontosan nem értettük, hogy mi bajuk lehet László bácsival, mit akarnak a mi papunkkal, miért akarják kilakoltatni, amikor mi úgy szerettük, olyan remekül beszélt, szép dolgokat hozott be a gyermekek életébe is. Különben, ahogy már mondtam, ő a mi családunk baráti köréhez tartozott, és mi természetesnek tartottuk, hogy akárki, aki vele van, az velünk van. Édesapám presbiter volt, és ő be-bejárt hozzájuk mint jó szomszéd. Amikor a rendőrök éppen az ajtón kívül álltak, akkor mi be tudtunk suhanni hozzájuk. Akkortájt folyt a templom felújítása, akkor készült a gyülekezeti terem is, a pincében fel volt túrva minden. Én azt tudtam, hogy van kommunikáció a parókia pincéje és a bérház pincéje között, s volt ott egy ajtó is, amely azonban zárva volt a parókia felől. Nekünk azt kellett megoldanunk, hogy László bácsi menjen le és nyissa ki azt az ajtót, hogy Máriát becsempészhessük. Tudtuk, hogy csak úgy tudunk a paplakba bekerülni, ha bejutunk a parókia belső kis udvarára, amelyet egy magas kőfal vett körül. Lóránttal lementünk és nagy ártatlanul elkezdtünk játszani egy teniszlabdával a kerítésen kívül. Mikor úgy gondoltuk, mondjuk, fél perc múlva, hogy már játszottunk eleget, akkor a labdát átdobtuk a falon. Mit tegyünk?, játsztuk meg magunkat a rendőrök előtt. Lóránt rablólétrát tartott nekem, és én a válláról átvetettem magam a kerítésen. Az udvar felől zörgettem be a lakásba, ahonnan nincs kapu az épületbe. László bácsi éppen borotválkozott, és ugyancsak meglepődött a feltűnésemre, hiszen már teljes izoláltságban éltek. Mondtam, hogy van itt egy néni, akit a pincén keresztül át kellene hozni. Én már a pincén keresztül mentem vissza Máriáért, de miután átvittem a parókiára, visszaugrottam a kerítésen az utcára, nehogy az öröknek feltűnjön, hogy kimentem, de vissza nem és mégis bentről megyek az iskolába. Akkor a látszat kedvéért még labdázunk egy kicsit, megnyugodva, hogy „Pincés Mari” dolgát elintéztük. Ez a név a körülmények miatt ragadt rá az asszonyra, ennek én vagyok a keresztapja, és azóta is így emlegetjük. Nos, az iskolába menet, jó diák szokás szerint, blattoltunk, nem vettünk jegyet a villamosra. Aznap elkaptak. Amikor éppen akartunk leszállni, hogy villamost váltsunk, boldogan nyugtázva, hogy ezt is megúsztuk a lépcsőn álló alak hátraszólt, hogy 'a kollegától szaladtok?' Én azt hittem persze, hogy tudják, mit műveltem Pincés Marival, és rettenetesen megijedtem, hogy most valami nagy baj következik. Annyira meg lehetünk rémülve, hogy büntetés nélkül elengedtek, mert megesett a szívük rajtunk. Ez volt az egyetlen olyan eset, amikor aktívan, én a saját szakállamra végrehajtottam egy ilyen „büntetendő” cselekedetet. De ahogy később kiderült, többször voltam veszélyes feladatok teljesítője - tudtom nélkül. Például külföldre vagy a nagykövetségre szánt üzenetet a filctollamba tette a papám, amit én matek órára menet a

táskámban kivittem a lakásból, aztán kint elkérte tőlem, mert valamit „le akart írni”. Másnap aztán a rádióban beolvasták Tökés László üzenetét, amit közvetve én juttattam célba.

December 15-én, pénteken teadélután volt az iskolánkban. Mivel közel laktam, én vittem a bulira a hangfalakat, az erősítőt meg amit kellett. Hazafelé cipekedve a házunk előtt nagy tömeget láttam. Hát most már mi van? - akartam tudni, de a szüleim nem engedtek, hogy kotnyeleskedjem a tömegben. Ahogy később elmesélték, féltettek, mert volt már elég az ő rovásukon is. Tudták, hogy ott vannak a lista elején, mindjárt a Tökés László neve után, s ha történetesen nem úgy alakulnak a dolgok, ahogy alakultak, őket is elhurcolják. A tömeg másnap is ott volt, akkor már nagyobb számban. De 17-én a hatóságok már vízagyúval oszlatták szét a népet. Mint gyerek az ablakból néztem, amint a vízagyú egy-egy embert úgy mosott el, mint a rongyot. Tudni kell, hogy a Mária-téren van a templom, amely egy villamosmegállónyira van a központtól, és a kettő között van a Béga-csatorna. Később, este átmentünk a szomszédba is, hogy az ő ablakukból nézzük, mi történik a központban. Onnan láttuk, hogy ha valaki a rendőrkordonnal körül fogott tömegből előbbre merészkedett, a fegyveresek elkapták és leteperték. Aztán minden egyes elcsípett embert a lábánál fogva húztak be a mi utcánkba, ahol egy teherautóra feldobták. Ahogy így húzták, mintegy 50-60 méteren át, minden rendőr belerúgott. Akkor suhant át a riadalom az agyamon, hogy jól van, a teherautóra felhányják őket, de azt a teherautót nem őrzi senki! Végülis, rájöttem, hogy azok a feldobált emberek immár nem is szorultak őrizetre, mert mind halottak voltak. A központban voltak a sűrűbb lövöldözések, de megtörtént, hogy este lefeküdtem az ablak melletti emeletes ágyamba, és reggel a másik szobában ébredtem, mert a szüleim féltettek bennünket az éjszakai, egészen közeli puska lövésektől, és átvittek a biztonságosabbnak hitt helységbe.

Arra élénken emlékszem, hogy milyen kétségbeesetten vettük tudomásul, hogy mégis elhurcolták Tökés Lászlókat. Hogy mennyire rettegünk az életükért, azt most már nem is lehet elmondani...”

Mint tudjuk, 1989 decemberében a forradalmi események egész Erdélyt, pontosabban, egész Romániát átfogták. Édesanyám első levele Sepsiszentgyörgyről a „megváltó” történelmi fordulat után kelt, 1990. január 3-án. Alsó-Háromszék „fővárosában” ilyenformán mozdult meg a világ:

„Drága Gyermekeim, rég nem írtam, nem írhattam, de annyira összesűrűsödtek a fejlemények, hogy nem is volt türelmünk leülni és írni. Nagyon-nagyon sajnáltam, hogy újév napján olyan rossz volt a telefonösszeköttetés, szinte-szinte nem értettünk semmit, de mégis boldogság volt tudni, hogy a vonal másik végén ti próbálkoztatok. December második hetében sorozatosan jöttek a nagy események. Először Temesvár, jaj, Istenem, elképzelhetitek, hogy min mehetett keresztül az a szegény család! De a város kiállt a papja mellett! Mindenki imádkozott értük itt is, Szentgyörgyön. Már 21-én hazaküldték a nagy gyárakból a munkásokat, mert nem dolgozott senki, kint voltak a párttól és a szekutól, ahogy hallottuk, de nem mentek semmire, délután is állt a munka. A hangulat is nagyon forró volt, mondták, az emberek ökölbe szorított kézzel vártak.

Reggel kimentünk aragázpalackot cserélni a motorüzlet mögött, s noha már 7-kor jártak az autók a telepalackokkal, itt nem állt meg egy sem. A sorban ért a hír, hogy a gyárakban baj van, a Ceausescu képeit mind összetörték, 10 óra körül a nőket haza küldték a gyerekeikhez, autó autót ért, mind tele katonákkal. Kis idő múlva hallottuk, hogy az IMASA dolgozói elindultak, csatlakozott hozzájuk a többi gyár is, és jönnek be a városba. Hát jöttek is, mint egy áradat, olyan ordibálással, táblákkal, hagszórós kocsikkal, hogy a hideg is kirázta az embert, nem tudtuk, mi lesz. Néztük, hogy a fiatalok szaladtak, egyre nőtt a tömeg, és az Áruház mellett bekanyarodtak a szövő- és dohánygyár felé. Az Áruházat is bezárták, onnan is csatlakozott a személyzet a tömeghez, megígérték, hogy nem törnek be, aztán fel a Pártház elejébe. Ezután hozták nekünk is a nagy kocsival a palackot, rohantunk haza, hogy még tudjuk megvenni a kenyeret, szerencsére, a piaci üzletet nem zárták le addig, amíg odaértem. Én onnan a tejfel és a kenyérral felrohantam a város felé. A pártépület előtt felállították a katonaságot, kívül körben bányászok álltak, tele földdel, még a mozi felől is körbevették a teret, és folyt románul a tárgyalás a népszónok és a párttitkár között. A titkár kérte a szónokot, hogy beszéljenek magyarul, mire a tömeg: „Mi van, eddig nem tudott magyarul, most akar megtanulni? Ért itt mindenki románul is, beszéljen csak úgy, ahogy eddig”, és hatalmasan megtapsolták a közbeszólást. Én felmentem a testvéredék lakásába, onnan pont a térre láttunk, ott voltak Évának a kolléganői is, be kellett zárniuk a patikát. Feri nem jött haza, ő is a tüntetők között volt, haza akartam menni, mert apád nem tudta, hol lehetek, de aztán már nem lehetett kimenni, csak telefonálni. Onnan, a teraszról lestük kétségbeesve, hogy mikor lőnek a népbe, hát egyszer látjuk, hogy hátul, a mozi felől szaladnak az Attila-hegyen fel az elvtársak, legelől Péter Zoltán és Vlad Gizella. Bekapcsoltuk a tévét, s az pont akkor mondta be, hogy Ceausescu elfutott és a katonaság a nép mellé állt. Nem is lehet elképzelni a hír hatását! Hát nagy pillanatok voltak, itt összetéptek mindent a pártépületben, szállt a korom, a füst, a milícián betörték az ablakokat, a kocsikat felborították, de egyéb rongálás nem volt sehol. A nép ünnepe, aztán jött a terror, a megtorlás, nagyon csúnya karácsony éjjelünk volt. Édesapáddal bátorítottuk egymást, együtt számoltuk a lövéseket, imádkoztunk és arra gondoltunk, hogy Isten nem véletlenül éppen karácsonyra rendelte el a nagy leszámolást...”

Lejegyezte: Dancs Rózsa

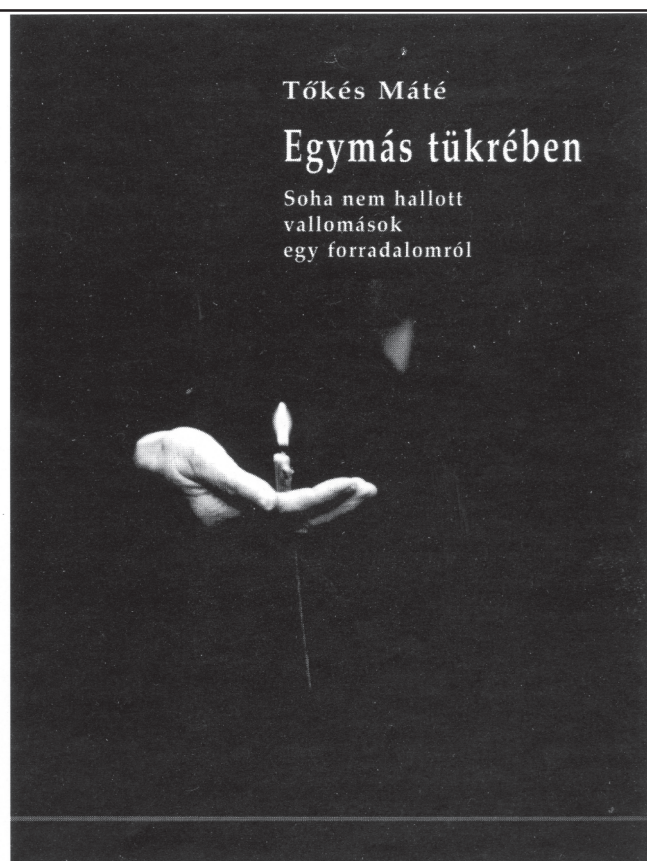
KALEIDOSCOPE PUBLISHING

KÖNYVÉT KIADJUK!

**Magyarul, angolul vagy két nyelven
Kéziratának teljes fordítását vállaljuk
Regisztráljuk az ISBN és CIP
számokat Ottawában.**

Elérhetőség: 416-491-4631

E-mailen: georgetelch@sympatico.ca

ezt az időszakot öleli fel, és az eseményekben résztvevők által elmesélt történeteket tárja az olvasók elé. Máté ekkor csupán három éves volt, aki arra kényszerült, hogy végignézze édesapja tusáját, míg édesanyja ölelő karja el nem takarta előle a történeteket, aki menekítette gyermekét a tragédia elől. A hatalom pribékjei, hogy indokoltá tegyék Tőkés László és családja házi őrizetbe vételét, szó szerint törbe csalták a családot. Egy este a környéken lekapcsolták a közvilágítást, és a sötétség leple alatt négy, fekete maszkot viselő kommandós alak betört a lakásba, és késekkel rátámadt Tőkés László családjára a saját otthonukban. Az összeecsapás véres volt,

Az 1989-es temesvári eseményeket, amelyek a Ceaușescu-diktatúra megdöntéséhez vezettek ma már nem mindenki kapcsolja Ft. Tőkés László nevéhez. Pedig, ahogy a korabeli dokumentumok is emlegetik, apostoli sorsként vállalta - tette azt szülőként, áldott állapotban lévő feleségével együtt - az emberi erőt meghaladó szembeszegülést a gyilkosokkal. Tőkés László bátorsága szikrát gyújtott, amely lángra lobbant és kiterjedt az egész országra. Történelmi irányt szabott Tőkés László bátor szembeállása a sátáni erővel.

Tőkés Máté, akinek kisgyerekkori képét a torontói lapok is megörökítették és archívumok őrzik, *Egymás tükrében* címmel könyvet írt arról a kegyetlen évvégéről. Könyvét "édesanyja helytállásának, hőses kiállásának megörökítésére szánta, akinek a lelki tusájáról... fest méltó képet. A hatóság igyekezett elhallgatni Tőkés Lászlóné Joó Edith hőses kiállását a férje oldalán, hiszen a diktatúráknak nincs szükségük hősökre, mert csak egy hőst ismernek el: a diktátort..." (*Fekete József: A temesvári forradalom lángja. Búvópatak. 2005. június-július, Kaposvár*)

George Payerle

LONDON SCENES¹

Regent Street at the evening rush hour gathers him into the tide-change human sea going up from Piccadilly and down from Oxford Circus. It seems everyone in London is pouring through that stately curve fronted with amber stone buildings that make him dizzy following their unbroken sweep against the sky. People and buses, cabs and bicycles elbow to fender from one wall to the other, moving in oceanic time, carry him along as though he too had purpose. He brushes the sleeve of a cyclist in a bowler hat, broly strapped to his machine, and is brushed by the arm of a woman whose tailored shoulders and brisk bottom march into the throng of backs and fronts before him. He eddies into the lee of a columned entrance and leans against the smooth square bulk of its abutment. The stone feels warm. He looks at them all coming toward him. In the heart of an army of ten million. A nadon city. They round from a perfect arc he'd followed into this straight gut of Regent Street. Each one has a face. Old and young, in shirts and skirts and jeans and suits. A woman in a maroon blouse, breasts dancing to the rhythm of her stride, a swatch of skirt just curtaining her loins. He looks at her strong-boned English face and sees his own mirrored in her dark electric eyes. Startled, he nods. Her nod in reply says, Yes, you're here too. It would have been the same if they had both been naked. He feels naked. Not undressed, but as though he were wearing only his skin, touched by everyone. An exquisite gent in a London Fog swirling over his pinstripe suit inclines a handsome chin. They all have faces. A pair of grannies with Liberty's bags, the one with her hand on the other's arm, support each other like frail handrails through the crowd. Good afternoon for tea. A taut youth in white Levi shirt and jeans snug as a codpiece on his well-hung crotch. The faces say, You've seen us. This is how we are.

Sam goes down to Picadilly again for the sheer joy of it. You're welcome here. This is human being. He feels Charlotte's breath in him. You lived here so long, he thinks. And longs for Lily willowing beside him in this dance against death. Breath of our breath, he thinks. What am I saying? All the living and the dead pass by under the grand arced ramparts of Regent Street, like the river of time flowing in both directions. And he turns to go up again. He finds himself in Liberty's running his fingers through piles of silk. An amber scarf patterned in maroon wraps itself around his hands and slips through them like heavy warm mist.

That night he lies in his bed listening to the presence of London, the scarf clasped to his stomach like a live thing that ebbs and flows with his breath.

With each breath the dark rushes in and out of him and he sees constellations of light burst like pale fires in space, like slow-blossoming tears. The names of Charlotte and Lily and Dot, first Hugh and second Hugh and Nancy, Braithwaite and Fred and even his own. Each life tangible as the breath in his

¹Excerpt from the Novel *Unknown Soldier*, by George Payerle, published in *Blessed Harbours*, Edited by John Miska. Guernica, Toronto, 2002

water at Tuckenhay as the swans sail into his sleep, sound of his breath and sound of London indistin-guishable as dreams.

He wraps the scarf around her hands and clasps his own over them.

"I got you this because it feels nice," he says. The silk warmer than her skin on his.

"Sam, it's lovely," she says. They look at each other and the tears welling in each other's eyes. Charlotte leans up from her bed and he holds her sobs against his, afraid she might slip away and be gone like an armful of feathers.

But Charlotte's arms are strong around his neck and she pulls herself straight. "Fine pair of hydrants we are," she says and blows her nose.

"Yeah," he grins, wetly.

Her hand with the scarf in it reaches out to stroke his hair. "It's so good to have you here, Sam." Her eyes make little quick movements, twin birds taking in all of his face, all of him. "You're not afraid of death the way the others are." "Charlotte, coming here I was terrified. But you made me so damn happy ..." He shrugs. "I feel like I'm good for something and I'm not used to that."

She laughs. "You certainly are good for something, Sam. You mustn't think badly of yourself. It's such a boon to know that you'll be here when I'm gone." She's trying to say something too and not knowing how. He thinks of Regent

Street. How do you say these things?

"You'll always be here, Charlotte." He waves his arm and looks out the window. "You're part of this place."

He turns back to her and sees her eyes seeing London and time.

"What have I done with my life?" she says. Lottie. "All that paper. I've made showers of paper fly. And known a few people as far as their skins. My friend Fran has such lovely ivory skin. A few men. The wet frantic things that bodies do. Is that what we have done? A paper blizzard falling all over Britain and half the world. And in the dark some dripping bodies. A few noble faces. Glimpses of urchins in the streets and fat fruit vendors. Sunlight on St Paul's ..."

"Lottie, you've helped people all over the world -"

"And what good's that if you hardly know the ones next to you?"

"Look at me. I fought in a war and turned into a drunk."

"You don't look like much of a drunk to me, Sam. You came all this way so I could have someone close to me. There's no one here I could talk to this way."

"Maybe you're right." He grins. "I never really made it as a drunk. It just seems like a good excuse."

She looks suddenly startled. "Where are you staying? I never thought to ask."

"Up in that hotel in Bayswater you found me last time."

"But you stay in the flat!"

"I checked with the Arab and he said you'd asked them to close it up, whatever that means."

"Oh dear, yes. You see I haven't known what to do. I thought to leave almost everything to the organization - the Red Cross, you know - with something for Hugh and Carol," she smiles, "and you. But until the time really came ... At any rate, I'll instruct Hartnell's to open it up again for you. You know, he said they could rent it as an Arab flat and it would earn heaps of money. Why do you think an Arab would say a thing like that?"

"Because he's a London Arab and the others are foreign Arabs. Look L., it's okay. The Garden Court is cheap enough."

She looks at him speculatively. She's half daft, he thinks. Seeping away, her life, like water in sand. The scarf plays in her fingers like fluid gold and dark blood.

"What have you been doing, Sam? Have you work? I had a report from Dot but I think I dragged it out of her, it was that skimpy. Poor Dot. What will you do when you go back? When this is ... done?"

He takes her hand again. The silk and the pasty skin. "It's been pretty much the same since the heart attack," he says. "Odd jobs and holing up in my rooms when I'm not in a bar. But like you said about the booze, I think it's time I got a proper job. Hugh's Nancy said I should be a commissionaire, and maybe the wench is right."

"Oh dear, that doesn't sound much like you, in one of those stiff uniforms. But I'm glad you've seen Hugh and Nancy. Is she nice?"

Pannonia Books

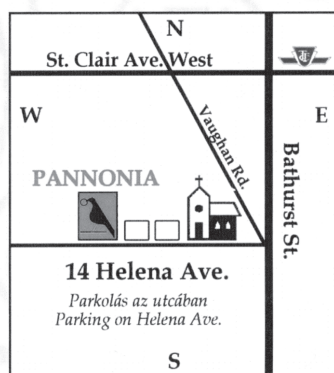
www.pannonia.ca

Tel: (416) 966-5156

Fax: (416) 966-5445

E-mail: info@pannonia.ca

Kate Karacsony
owner

14 Helena Avenue
Toronto, ON M6G 2H2

"She's wonderful."

The speculative look returns. "Sam," she says, "you've always wanted to live in England, haven't you? Why don't I leave the property to you? John Jameson's managing the cottage in Totnes and he's to be executor. You liked John, I think, didn't you? There's quite a bit of money, and the rentals. You could live in whichever place you choose, or sell one . . ."

"Lottie," he says, "No. I'm just one guy. The Red Cross..."

He shrugs. "Don't upset everything you planned just because I showed up out of nowhere."

"I'm not so sure," she says. "They had most of my life." She looks at him as though she were seeing a place to go. "You don't have very much to show for what you gave us all. And you've given me my family back when I needed it most." He can feel her in him like a pressure testing the rightness of things. Like an embrace. A particularization of London. He feels at once frightened and comforted.

He puts his hands on her shoulders and leans over to kiss her on the forehead.

"I think it's right the way it is, L.," he says. "Let it lie. You should rest."

"You could always decide when it's your turn to go," she says, like someone who has seen a truth. She smiles and holds up the scarf. "It's like marigolds," she says, "made of mari-golds," and closes her eyes.

In Leicester Square it's Sunday. The people who visit mingle with the people who live there, pigeon-feeders strewing their crumbs among the sleeping figures scattered like bun-dles of old clothing on the lawns and benches like corpses. He stands by the stairs leading down to the public loos, gazing at the Ritz and Empire and Odeon across the way. One marquee shows a sere yellow picture of rolling grass-land loomed over by the giant figures of the Hollywood heroes, the old and the young. A film he'd thought to see in Victoria before it got away. The other side of the world. Those film-houses make a horizon. Beyond them, invisible as prairie beyond the next rise, more buildings, more streets, squares, gardens, greens. If I walked for a day I couldn't walk out of this place, he thinks.

"All right?" a parade-ground voice booms. Its owner big as a wall. Sam startles like a fish in his skin. A Guardsman, no doubt, ginger moustaches flaring over a beefy red visage no younger than his own. He remembers the answer.

"All right," he says.

"Smashing! Can't be all that gloomy, what?" A shooting stick and cap. Sam grins, feeling feeble but befriended.

"Chin up then, there's a good lad!" the giant shouts, giving him a comfortable whack on the bottom with his stick. "March on! March on!" and marches down into Leicester Square, a broad tweed-jacketed back implacably plunging amongst the pigeons feathered and clothed there.

Sam takes a breath and descends the steps to piss. Mosaic Hogarth in the stairwell. Down there, electric light gleams on porcelain and tile and glows in the varnished years of the wooden cubicles. The bath attendant, towel on arm, chats with

a pair of gentlemen hippies in expensive boots and suede-look denim. Sam makes water in the men's clubroom at Leicester Square.

The National Gallery closed for improvements. The pubs not open. Charlotte more or less in a coma. You call this life? he says to the mirror. What sorta bullshit you tryin' ta hand me?

The mirror says March on, you old fart, and Hogarth says the same on the way back up the stairs. He considers the Tate but can't face the chance of more Sunday improvements. The day, after all, ain't gloomy. A sort of yellowish dusty promise of rain that could mean anything in this town. Kew, he thinks. That other Charlotte's garden. And goes to find a train.

Having exchanged dour glances with the collector of ha'pennies at the gate, having marvelled at the stacks of the wee coins on his table and what it must cost her Majesty's taxpayers to collect them, Sam crunches along gravel paths the pagoda - closed for structural reasons - and the structurally impeccable spar tree presented by the people of British Columbia as a kind of wooden send-up to Cleopatra's Needle. The trees of Kew, living and dead, come from everyplace to stand at spacious intervals as monuments to botany.

The growth thickens until he is in a forest. In the forest stands Queen Charlotte's Cottage, closed up because this is not a special occasion. No hunting parties from Westminster closeted there so the royals can get pissed by a resinous fire. No Charlotte. The day chills as it wanes.

Further along he leans on a gate separating the gardens from the Thames embankment. A slightly more bucolic Thames. The sky looks like yellow, varnished silver and makes the river glow as it slides beneath the bright acid green foliage along the near bank. The eerie brown lustrous water carries phantasms of baroque barges past his eyes and the chill wind rings in his ears like tarnished brass.

The place at Kew would like to close because the hour is late but he buys his ticket and treads where the carpets lead him over bare wood floors to the chair in which Queen Charlotte died. He looks at the worn black upholstery and imagines he hears it creak as the frail body settles into it one last time, eyes if they see gazing out that window over Thames. Hears it creak again as the body is lifted out, heavier by the life that's gone. The light from the window. What others have sat here since? Hurry up, please, the palace is closing. Charlotte's islands, wilderness west of wilderness, that belong still to the ravens and the eyes of Charlie Eden-shaw.

The greenhouses are closed because the tour is late. The coldframes in this botanical garden of the Gardens are closed because they are coldframes. He wanders into trellised acres that look like winter. One man forlorn with his barrow tends a bed that must simply be of another season but seems like everything around it a ruined estate. A survivor, he thinks, grubs for roots. *Gone with the Wind* on the eve of blitzkrieg.

Toward the duck pond toward sunset, pampas grasses and strange fleshy little plants from Siberia. Stone beasts of

heraldry guard the Victorian glass marquee of the tropical house. Inside, palm trees scrape the high ceiling, a south-seas silhouette against the wintry sun. He shivers. The pewter scrollwork sky says it won't be summer again today. A flotilla of Canada Geese show the flag to the ducks, sailing past the stone bestiary and its empty row of graceful wooden benches. Each has a little brass plaque. In loving memory of Mavis and the happy hours.

On the east side of the pond he peers through windows of someone's mansion that has become a museum of agriculture. The history of potatoes and corn displayed in glass cases. He remembers the lone gardener. I have loved you long and silently, he says, fondling tubers out of warm earth. The maize winks its red and yellow eyes in the crystal sunset shining through the palm trees.

George Payerle: Born of Hungarian parents in Vancouver, B.C. and received a B. A. and M. A. degree from UBC. He spoke only Hungarian until he entered the school system, and thus considers himself a "native D. P." Published poems, short stories and translations from Hungarian into English, as well as novels - The Afterpeople, Wolfbane Fane, Unknown Soldier.

VESZELY FERENC KÖNYVÉRŐL

A **Bajban szépült életem** c. verseskötet anyaga az idegen nyelvi és kulturális közegben megkapaszkodó ember vergődésének lelki vetülete. Soraiiban fel-felsejlik az önirónia, olykor-olykor szatirikus elemek szövik át a realiztikus tényrögzítéseket. A vallás dolgai mellett a szerelem, a táj, a nemzet, a világ kérdései mind megtalálhatók egy sajtóságos Veszely-i megközelítésben.

Fotó: Szilasi Gábor

EGY KANADAI MAGYAR ÍRÓ ÚJ KÖNYVE
*"Helyed az irodalmunkban jelölöm ám,
 mégpedig az élen."* Miska János

VESZELY FERENC: BAJBAN SZÉPÜLT ÉLETEIM
ISBN 9632184122. GYOMAPRESS 2005

220 oldal fotópapíron, színes képekkel. \$35.00

Megrendelhető a felelős kiadónál, Totkaep Ltd.

E-lelél: totkaep@totkaep.hu.

Fax: 011-36-06-66-386-186

COLUMBUS TRAVEL

BÁRHOVÁ - BÁRMIKOR - BÁRMELYIK repülővel
MINDEN ár mindig a LEGOLCSÓBB!

311 Sheppard Ave. East
 Willowdale, Ont. M2N 3B3
 Telefon: 416-224-5800
 Fax: 416-224-5459
 Toll free: 1-866-853-9304

1262 Hurontario Street,
 Mississauga, Ont. L5G 3H3
 Telefon: 905-271-1271
 Fax: 905-271-7255
 Toll free: 1-800-390-5292

Miska János

KARÁCSONYI LEVELEK

(Fáy Ferencre emlékezve)

A kisfiú berohant az utcáról a házba, fel a lépcsőn az emeletre.

- Apu, apu! – kiáltotta. – Hogy is hívják azt a verset, amékben a ...

Az anyja a konyhából gyorsan utána eredt, elkapta a gyerek karját, s letessékelte.

- Nem szabad, Lajoska – mondta halkán, ujját a szájára téve. – Apu dolgozik.

- Nem bánom – dünnyögte a fiú. – Akkor mért heccel Erzszi állandóan, hogy nem is úgy hívják azt a verset, amékben...

- Na eredjél csak ki játszani. Mondd meg Erzsikének, viselkedjen szépen. Mihályka hol van? Jaj, te gyerek, már megint elszakítottad a nadrágodat! Mutasd csak.

Lajoska kelletlenül hátrafordult, a fenekén hosszú szakadás látszott.

- Istenem, Istenem, hát nem tudsz vigyázni a ruhácskádra? Most miben mégy az iskolába? Jaj, te gyerek, tisztára megöszülök veled. Látod, Erzsike hogy megvigyázza a kellékeit... Hol van Mihályka?

- A ház előtt, a járdán.

- Ugye megmondtam, hogy ne engedd ki az utcára. Siess hát, nehogy a kocsi el gázolják.

Lajoska csalódottan, dolga végezetlenül kiment a ház elé. Anyja nagyot sóhajtva megcsóválta a fejét. Mennyi gond van ezekkel a gyerekekkel. Mindnek ruha kell, lábbeli kell, iskolai felszerelések kellenek. De miből? Bevétel alig van. Ő eljár takarítani a Magyar Házba. A férje az *Óházának Rendületlenül* című újságnál dolgozik, cikkeket, verseket ír, s elvégzi a szerkesztőség takarítását is. De költészetből és magyar nyelvű újságírásból nem sokra mehet egy ilyen nagy család.

Az asszony kinézett az ajtón, hogy nem mászott-e a kicsi gyerek a kocsi alá. Az utca zajos volt, járművek parkoltak mindkét oldalon, néha a keskeny járdát is eltorlaszolták, alig hagyva utat a csúcsforgalomban rohanó kocsiknak. A hét elején kezdődött az egyetemen az oktatás, a diákok a szemközti ház előtt nagy csoportokban ténferegtek, huncutkodtak, nevetgéltek, mintha semmi gondjuk nem lenne a világon. Eszébe jutott az asszonynak, hogy elfelejtette becsukni a fenti szobában az ablakot, ahol a férje dolgozik. Felnézett a lépcsőfeljáraton, el is indult fölfelé, de a kanyarban meggondolta magát. Nem szereti Feri, ha alkotás közben zavarják.

Feri valóban dolgozott. Öreg Remington írógépén szaporán kopogtatta a billentyűket. Néha megállt, eltűnődött, s percekig csend volt a szobában. A vaságyon könyvek, szótárak, félig, vagy egészen teleírt lapok, a padlón összemondcsolt papírgubancok hevertek, olyan látványt keltve, mintha életművét most öntené végleges formába. Mintha most alkotná meg a Nyolcadik Törzs marandandó eposzát.

De ezeknél sokkal prózaibb művön dolgozott Ferenc. Levelet írt az *Égtájak* című folyóiratnak Münchenbe. Elkezdte már tízzer is, de önérzetből mindig abbahagyta. Az udvarias bevezető szavak után elöntötte a pulykaméreg és sértegető szavak ömlöttek ki a gépből. Próbálta fékezni indulatait, de

nem tudta elviselni a mellőzést, ha verseit késve, vagy egyáltalán nem közölték a tekintélyes lapban. Ha azonban tudta nélkül mégis közölték és tiszteletpéldányt sem küldtek írójának, (akit Ferenc, nem is burkoltan, a magyar költők királyának titulált Kanadában), ez már az inzultussal volt határos. Ez alkalommal messzebb jutott a kioktató levél megírásában. Személytelen, irodalmi szintű kirokit, esetleg glosszát akart kihozni belőle, mely megóvjá őt a kicsinyességtől. Így kezdődött a levél:

Süvít a szél, morog a táj. Kígyós jégcsapok ereszkednek a ház ereszeről. A költő asztalánál ül a hideg szobában. Nagyot reccsen alatta a hokedli. Halhatatlanságot inspiráló ábrázattal a kandaló lángjába mered. A tűzbe, amely az imént emésztette meg legújabb versét. A csend mint aludtej sűrűsödik körülötte. Csak az árnyak inognak bohókásan a szekrény mögött, a firhangok szegélyén, az asztal, a szék és az ágy alatt. Fél éven át dolgozott ezen a versén, s most mégis enyészett tárgya lett belőle. Mint tömjénfüst az Úr színe előtt. „Hat hónap!” sóhajtja asszonya, s kezében rábólint a kását kavarázó hóka fakanál. Hat hónap, visszahangozza a költő, s vele együtt rászomorodik az írógép. Mi tévők legyünk? Mi tévők legyünk, suhogják odakinn a hideg szelek. Kár! Kár! Kár, feleselnek rá a fekete varjak... „Írj, költő, írj! De kinek, ha még a szerkesztő sem veszi komolyan...”

Itt megszakadt a gondolat. Mi értelme van ennek a hiábavalóságnak, tépelődött magában. Miért vesztegeti az idejét ilyen megalázó dolgokra?

Lajoska felsurrant a lépcső feljáraton, bedugta fejét a nyitott ajtón.

- Apu – szólt halkán.

Apja hátrafordult, mogorván nézett a gyerekre. Lajoska összezavarodott.

- Erzszi mindig heccel, hogy nem úgy hívják azt a verset...

- Mars ki, malac! – üvöltött rá az apja.

A megrettent gyerek meghökölt, hátát a karfának támasztva leoldaldazott a lépcsőn. Lentről nagy zsvaj, civakodás, gyerek sírás hallatszott fel. A költő a hajába markolt.

Feljött a felesége, puhán, szomorkásan.

- Lajoska megint megzavart, ugye? – mondta halkán. Nem volt ez sem kérdés, sem indulat, sem csodálkozás. Nem volt ez talán még kijelentés sem.

A költő felállt a székről, az ágyra ült, kezével eltakarta borostás arcát.

- Hogy megy az írás? – kérdezte az asszony.

A férje sóhajtott.

- Fáradt vagyok, Julis. – Vele nyöszörögtek a festésre váró falak. – Jön a tél, ruha, cipő kell a gyerekeknek. – A gyerekágy a sarokban hangosat reccsent. – De miből?

Szavai olyan panaszosan hullottak, mint göröngyök a koporsóra.

- Ne búsulj, Feri, meglásd, minden jóra fordul – vigasztalta az asszony. – Az a fontos, hogy a versírás jól menjen. A többi majd szépen kialakul. Az állami segílyt beosztjuk. A gyerekszegély is sokat tesz... Gábor bácsi is fizet a szerkesztőség takarításáért. A Magyar Ház is besegített a köteteid kiadásában. A Karácsonyi Levelek című sorozatod is hoz valamit a házhöz. Talán többet is, mint számítottunk rá. Hisz mesélte Gábor bácsi, hogy megduplázták a Levelek a lap példányszámait.

Az asztal lábát hangosan rágt a szű.

- Gábor képtelen emelni a honoráriumot – mondta a költő. – Csak a jó ég tudja, miből tartja fenn a lapot. A Karácsonyi Levelek emelték a példányszámokat, az igaz, de ez nem elég. Ráadásul sok az irigy, az ellenség.

Az asszony leült az ágy szélére.

- A Karácsonyi Levelek miatt? – kérdezte.

- Az igazság betöri az emberek a fejét.

- Nem lehetne az igazságot valahogy másként megírni? – kérdezte Julis, s arcán újból megjelent a felhő.

- Az igazságot csak egyféleképpen lehet megírni.

Az asszony a férje hátára tette a kezét.

- Mért nem fogadja el Gábor bácsi az állami támogatást?

A költő vállat vont. - Önértetből. Nem kell neki könyöradomány.

- Dehát az nem könyöradomány! Az jár Kanadában az újságkiadóknak. Az etnik szerkesztők mind elfogadják a támogatást, s boldogulnak vele.

- Öreg Gábor önértetes ember. Attól tart, hogy az anyagi támogatással elkötelezi magát az államnak. Vagy bárki másnak – vont le a költő a következtetést. Aztán az asztalhoz ült. Villamos húzott el nagy csilingeléssel a négysávós Bloor Streeten. Ide hallatszott a zaj, a falak is remegtek tőle. Kinézett az ablakon, a szemközti vöröstéglás ház előtt a diákok tovább hangoskodtak. Gólyák lehettek, egyensapjukban úgy néztek ki, mint zsoké a lóverseny pályán. Az asszony felállt, az urához lépett, hátulról átölelte a vállát.

„A PÉNZ NEM MINDEN, DE JÓ HA VAN”

Tapasztalatom szerint, a gazdaságilag független emberek kevesebbet aggódnak a piac és az élet ingadozásai miatt. Átfogó pénzügyi tanácsadással segítük Önnek lelki nyugalma és vagyoni biztonsága megvalósításában.

Gábor László Vaski, CFP, B.Mus.

Senior Financial Consultant

390 Brant Street Suite 600,

Burlington, ON L7R 4J4

Investors Group Financial Services Inc.

Tel: 905-333-3335, or 1-888-467-8844 (toll free)

Fax: 905-333-3559

e-mail: gabor.vaski@investorsgroup.com

www.investorsgroup.com

► BEFEKTETÉSI TANÁCSADÁS	► BIZTOSÍTÁS*
► NYUGDÍJBÉFEKTETÉS	► KÉSZPÉNZ KEZELÉS
► ADÓTANÁCSADÁS	► HAGYATÉK,
► JELZÁLOGKÖLCSÖN	VÉGRENDELET TANÁCSOK
► BRÓKER SZOLGÁLTATÁSOK	

TM Trademarks owned by Investors Group Inc. and licensed to affiliated corporations

* Insurance products and services distributed through I.G. Insurance Services Inc.

Insurance License sponsored by The Great-West Assurance Company

** Brokerage services offered through Investors Group Securities Inc.

- Talán jobb is, hogy nem fogadja el Gábor az adományt – mondta. – Ha az ember szegény, nem adhatja fel az önértetét... Mikor leszel készen? Fél óra múlva táloom a vacsorát.

- Etesd meg a kicsiket előbb – mondta Ferenc.

Miután a felesége lement a konyhába, újból átfutotta az Égtájaknak elkezdett levelet. Megcsóválta a fejét, összegyömöszölte a lapot, s odadobta a többihez. A fiókból kivette noteszét, fellapozta a következő Karácsonyi Levélhez készített kusza, aláhúzásokkal tarkított jegyzeteit. Enyedi Géza hivatásos történészt készült volt kioktatni benne egy cikkéért, melyben Etelközt mint történelmi kuriózumot emlegette. A jegyzetben ez állt: „Kár volt Enyedi professzornak feladnia az Eötvös Lórándon a történelmi tanszékét, hogy Montreálban behízelegjen a szumérosoknak...”

Az asztalra dobta a noteszt. Nézelődött, felállt, az ajtóhoz lépett, s leszólt.

- Lajoska te! Gyere csak ide, Lajoska.

A konyhából finom sült hagyma szag áradt.

A kisfiú oldalazva feljött, félénken szelve a lépcső fokokat, hogy minél tovább tartson feljövele. Gyanús pillantásokat vetett az apjára.

- Gyere csak közelebb, kisfiam – nógatta.

Az anyja a lépcsőfeljárt alján állt, figyelt.

- Mit akartál kérdezni az előbb? – kedveskedett az apja.

A gyerek az ujjait tekergette egymásba.

- Na mondd hát! – sürgette az apja.

- Azt akartam kérdezni, hogy is hívják azt a verset, amékben Petőfi Sándor bácsi úgy le... Úgy odamondott Mister Vörösmarty Mihálynak?

Az apa figyelmesen nézett a gyerek arcába. Aztán hangosan elnevetette magát. Annyira hahotázott, hogy le kellett guggolnia a padlóra. Oldalra dőlt, bal lábát kinyújtotta, s a nevetéstől a könnye is megeredt. Belenézett a fiú okos szemébe, s egyszeriben abbahagyta a nevetést. Ebből a konok gyerekből költő lesz, gondolta! Először támadt ilyen gondolata.

- Most eredj le, kisfiam. Majd vacsora után megkeressük azt a verset, s elolvassuk, Erzsike húgoddal együtt – mondta Ferenc. A gyerek bólintott, s indult ki az ajtón. Apja utána lépve, a vállára tette a kezét.

- Jegyezd meg, gyerekem, a magyar kisfiú nem pöszmötöl az ujjával, ha az apjával beszél – mondta halkan. - S nem a földre, de egyenesen belenéz az apja szemébe, ha hozzászól. Igaz-e?

Lajoska igent bólintott. Már lent járt a lépcsősoron, mikor az apja utána szólt.

- S magyarul a verset nem *hívják*, Lajoska. Annak *címe* van.

Aztán visszament a szobába, leült, hogy megírja az Enyedit kioktató Karácsonyi Levelet. De sehogysem ízelt neki a téma. Új papírlapot helyezett a Remingtonba, s szép cikket kerekített arról, hogy van értelme az életnek, ha az ember nincs magára hagyatva.

Ferenc Fáy (1921 - 1980): He left Hungary in 1948 and came to Toronto, where he lived until his death. He has published seven collections of poetry, including The Lamentations of Jeremiah, They Are Going to Find the Writing One Day, Self-Lamentation, Collected Poems.

AZ ADOTT SZÓ EREJE - ÉS A SZERETETÉ

Gábor magas, atléta alkatú fiatalember, kisgyerekkora óta ismerjük. A hírt, hogy első nekirugaszkodással bekerült az állatorvosira, a család baráti köre őszinte örömmel fogadta, noha nagyon nem lepett meg senkit, hiszen tudtuk róla, hogy okos, intelligens, szorgalmas, az élet kihívásaival mindig szembe néz. Márpedig kihívásnak tekinthetjük a kanadai egyetemi rendszernek pusztán az elfogadását is. Az első egyetemi diplomát kézbe véve – négy év kemény tanulás árán – valamiféle szakosítás után kell néznie a fiatalnak, másképpen nehezen talál megfelelő munkát. Orvos, állatorvos, jogász csak második egyetemi diplomával lehet valaki, és ezekre a szakokra felvétellel juthat be, számolva a 7-10-szeres túljelentkezéssel.

Magyar Gábor gyakorlaton. Fotó: Magyar Tamás

Gábor a Guelph-i egyetemre iratkozott be a középiskola elvégzése után. Akkor történt a családban valami, ami az idén az édesapát egy nem mindennapi kalandra készítette: három nap alatt 92,5 kilométert gyalogolt.

Ennek a szokatlan vállalkozásnak az okáról faggatjuk Dr. Magyar Tamást: miért?

Elvesztettem egy, Gábor fiammal kötött fogadást, aki annak idején azt mondta, hogy három év alatt megszerzi az alapdiplomáját, és első próbálkozásra bejut az állatorvosira. Azt ígértem neki, hogy ha ezt eléri, legyalogolom a lakásunk és az egyetem közötti 92 és fél kilométer távolságot. Gábor a fogadást megnyerte, nekem pedig gyalogolnom kellett.

Pontosítsunk tehát: a North York-i házatoktól indultál el és érkeztél meg Guelph-be?

Igen. A Guelph-i Egyetem Állatorvosi Karához, amelyet 1862-ben alapítottak. A jelenlegi helyen 1922 óta működik. Eredetileg Torontóban létesült, de kitelepítették, amikor a város körbe nőtte már az egyetemi istállókat, mert túl szagosak voltak az állatok.

Hány napra tervezted a sétádat?

Három napra. Pénteken indultam el. Az első nap, a kb. 40 km-es szakasz gyakorlatilag a Torontóból való kijutást jelentette, ekkor Bramptonig értem el. Ott éjszakáztam egy motelben. Amíg áthaladtam ezen a hatalmas, sokszínű, soknemzetiségű városon, megtapasztalhattam a különleges negyedek hangulatát, az irániak, koreaiak, olaszok, zsidók, hinduk, sikhek és más közösségek tarkaságát. Jó érzés volt „ismerősként” elhaladni mellettük. De jó volt ismételt

meggyőződni arról is, hogy ez a megaváros ad magára. A járdák tiszták, repedés mentesek – kanadai tél ide vagy oda! –, minden kereszteződésnél a rokkantak és a babakocsik számára lekerekítettek. És a templomok változatosságára is most figyeltem fel tudatosan. A 100 évesnél is öregebb anglikán, katolikus templomok körül alig mozgott ember – vasárnap délután értem az utam végére, volt alkalmam ilyen jellegű tapasztalatot is gyűjtögetni –, viszont a modern, hatalmas területen épült jehovista és más szekták, avagy éppen a mohamedánok templomaiba özönlött a tömeg. Ezek parkolóiban a rengeteg kocsi is azt mutatta, hogy a Kanada számára is új vallások nagyon élénken működnek. Ezen a napon hozzávetőlegesen 5 km-es sebességgel haladtam, az első nagyobb pihenőt egy Shell benzinkútnál tartottam 25 km-t hagyva magam mögött. 100 éves farmerházak bukkantak fel itt-ott közben, rendezett farmokkal, ahol nemcsak lovakat, teheneket, birkákat tenyésztettek, hanem egzotikumnak tekinthető struccokat, emukat, lámákat is. Ne felejtsük el: Kanadában vagyunk!

Több, mint 100 éves farmház. Fotó: Magyar Tamás

Miből állt az útibatyud?

Váltás fehérneműkön és elsősegélynyújtási dolgon kívül nem sokból. Tartalék vízem mindig volt, a benzinkutaknál pedig frisset vettem. Naponta átlagban 4-5 liter vizet, illetve tejet ittam.

Gondolom, nem volt szükséged esti ringatásra negyven km után.

Nem, valóban nem. Brampton elővárosában fűrődtem és pihentem ki az út fáradalmait, semmi luxus nem volt itt, de alig vártam, hogy lefeküdjem.

Dr. Dencs Katalin, Magyar Gábor, Dr. Magyar Tamás

Viszont amikor levettem a cipőmet, akkor láttam, hogy a talpam tele van hatalmas vízhólyagokkal. Mint volt sebész, (hat évig voltam sebész Magyarországon) kifakaszgattam ezeket, lekezeltem, letapasztottam és felhívtam Katit, hogy reggelre hozza el jól bejárt utcai papucsomat, ami aztán a továbbiakban kitűnően bevált. Az ADIDAS cipőm nem szerette a betont, a bitument, az út padkáját. Aki hasonló sétát tervez, ajánlom, hogy kezdje papuccsal, illetve sarokrész nélküli utcai cipővel a túrát.

Milyen időt fogtál ki, nagy volt a hőség?

26-30 Celsius fok meleg volt. Nem is volt mindenütt sima az út, sőt, mindig emelkedett. Nem mondhatjuk, hogy hegyek voltak körülöttem, mert nem azok, dimbes-dombos vidéknek nevezném inkább. Második napra csak 22,5 km-t terveztem, s azt legyűrve, a Halton Hills (régen Georgetown) nevű, előre lefoglalt, ragyogóan tiszta motelben szálltam meg.

Megfigyeltem, hogy az érintett településeket az egyszerűség és a messzemenő célszerűség jellemzi, amit egyébként egész Kanadáról elmondhatunk. Eszembe jutott egy mondás, amit akkor hallottam, amikor közel húsz éve ide érkeztünk: Kanada nem egy csoda, de minden működik benne. Ez az egyedüli a Föld hét legfejlettebb országa közül, amelyiknek a gazdasága rendben van, azaz kevesebbet költ, mint amennyi a bevétele. Magyarul, addig nyújtózik, ameddig a takarója ér. Ilyen szempontból az USA-nak is, Németországnak is példát mutatunk.

Az ember filozófussá is válik egy ilyen hosszú, magányos séta alatt, nem?

Igen, amit érzékel, van ideje át is gondolni. Ide kívánczik az autókról kialakult összkép is, ami szintén sok mindenről árulkodik. Arra jöttem rá, hogy azóta, mióta Kanadába érkeztünk, a kocsik összezsugorodtak, közel egy méterrel lettek rövidebbek. Az átlagember nem amerikai, hanem japán vagy német, többek között légkondicionáló berendezéssel is ellátott

kocsit - Toyota Corrollát, Honda Accordot - vezet, de sokan kedvelik az 5-6-7 személyes családi kisbuszokat is. Sétám idején sok busz, kamion, teherautó elhúzott mellett. Az Isten áldja meg azokat a kanadai törvényhozókat, akik előírták, hogy a hatalmas motorú járművek kipuffogó csövei a tetőre kerüljenek! Amúgy se piszkolnak ezek a sokszáz lóerős kitűnő masinák, de azt a nem túlságosan sok füstöt sem lövik a gyalogos arcába, amit szükségszerűen kibocsátanak.

A harmadik napra nem untál bele ebbe a hosszú ballagásba? Nem bántad meg, hogy elindultál?

Az adott szó kötelezi az embert, főleg, ha a gyermekének fogad meg valamit. De nem bántam meg, dehogy. Figyeltem a világot, gondolkoztam, fényképeztem, és élveztem a mozgást. Vasárnap is több hangulatos kisvárosban haladtam keresztül, főleg régi szép templomokat fotózva. Aki még nem járt erre, de tervez egy utat errefelé, Rockwood városkát ajánlom, mert ez természetvédelmi parkjaival vonzó kirándulóhely. Ideális kisváros nyugdíjasoknak is, közel van Guelph-hez, talán 15 km-nyi távolságra csupán. Vasárnap délután megérkeztem az Állatorvosi Egyetem épületéhez. Gábor fiam jött értem Torontóból, de mielőtt haza indultunk volna, leültünk az Egyetem lépcsőjére, és elbeszélgettünk kanadai életünk főbb mozzanatairól, amelyek idáig vezettek bennünket. Elmondtam neki azt a régi, még a pesti egyetemen hallott szólásmondást, hogy az orvosira-állatorvosira való bejutással a leendő diplomának a négy csücskéből már három meg is van – tekintettel arra, hogy nagyon nehéz bekerülni ezekre a szakokra.

Mi történt volna akkor, ha Gábornak nem az idén sikerült volna az állatorvosi tanulmányokat megkezdenie?

Akkor bicikliznem kellett volna a fogadás szerint, egy nap alatt téve meg a 92,5 km-es utat.

Ehhez a teljesítményhez a költő szavaival gratulálunk Magyar Tamás: ez jó mulatság, férfi munka volt!

Lejegyezte Dancs Rózsa

¹A Guelph-i Állatorvosi Egyetem 144 éves, a legrégebbi Észak-Amerikában. Az évi tandíj 8 000\$, az amerikai hallgatók számára 52 000 \$CA, de még így is olcsóbb, mint az USA-ban. Fotó: Magyar Tamás

Wass Albert

EGYSÉGES MAGYARSÁG

Ahhoz, hogy valamit szólhassunk magunkról s arról, ami bennünket összeköt, meg kell vizsgálnunk előbb becsületesen magyarságunk fogalmát, az egység jelentését és tisztáznunk kell az akadályokat, melyek előttünk állanak.

Mindenki önmagán keresztül méri le a fogalmakat. Számomra magyarságom ezt jelenti: mint ember tartozom vérség és lelki alkat szerint egy családhoz s ezt a családot szeretem erényeivel és bűneivel együtt, s javáért munkálkodni életem értelme ezen a földön. Tehát ember vagyok s ezáltal magyar. Mennél jobban sikerül embernek lennem, annál igazabb, tisztább és termékenyebb lesz a magyarságom is. Ha csak magyar volnék s nem ember, olyan lenne ez, mintha gyalogosan vágnék neki a tengernek, hogy élelmet vigyek testvéreimnek a túlsó partra. Ostoba volnék, elfogult, egyoldalú és kártékony.

Emberségem az, mely a magyarsághoz, mint családomhoz való viszonyomat szabályozza. De szabályozza egyúttal magyarságom viszonyát a többi népek irányában is, ha nem is mentesen az önzéstől, de mindig törekedve az igazságra. Magyarságom a gyökér, mely hozzáköt földhöz s nemzethez. Emberségem a korona, mely a fa törzsét egyenesen nőni tanítja, s mindig fölfelé. Hogy amellet a magyarságom helyhez kötött, abban nincsen semmi meglepő. Ha sehova-sem-való magyarnak tudnám magamat, akkor már gyökértelen lenne bennem a magyarság. Regionális a magyarságom, mint ahogy emberségem is az, midőn azt mondom, hogy magyar vagyok. Magyarország a hazám, de Erdély otthonom, s ezt nem is akarom soha elfeledni.

Mi az egység? Ha mindannyian egyet akarunk. Ha mindannyian másképpen is akarjuk azt az egyet, már akkor is egység az. A különböző felfogás vitát virágoztat, s a vita felismerések és tisztázások gyümölcsét érleli. Csak jóindulat kell hozzá és megértés egymás irányában. Tudni és megérteni azt, hogy az is jót akar, aki másképpen akarja a jót, mint én. Ehhez még csak az szükséges, hogy mindenki igazán jót akarjon.

Itt érkeztem el az akadályokhoz, amiket elhallgatni nem szabad. Minden egységnek veszedelme a tagozódás. De csak az olyan tagozódás, mely nem közös gyökérből indul és nem közös irányba nő. Tudom, elnyomás alól szabadult népünket kétféle betegség veszedelme fenyegeti, mint behozatali cikk az anyaország felől: a politikai pártosodás, s az osztályellentét.

Minálunk Erdélyben voltak eddig gazdák, iparosok, kereskedők, papok, tanítók, tanárok, munkások és tisztviselők. Ezek együtt mind magyarok voltak. Ennyi volt közöttünk a párt és az osztály. Legalább is én így látom ezt. Különböző foglalkozásokat űző magyarok voltunk, s bár apró érdekeink vékony ágacskái néha keresztetkék is egymást, a vezérágak közös irányba nőttek, s ez az irány magyarságunk iránya volt. Igaz, hogy mind szegények voltunk, s a szegénység közelebb hozza egymáshoz az embereket. De talán szeret bennünket egy kicsit az Isten, s ezentúl sem fulladunk bele a tejfölbbe. A bacillusok pedig csak a kövéreket szeretik.

Ezeknek az egységet megrontó betegségeknek a leküzdésében jut az írókra elsőrendű feladat. Ha külön utakon indulnak emberek közös kincset keresni, kiáltókat kell vigyenek magukkal, kik a sűrűségeken át egymásnak megkiáltják az eredményt, a felfedezett titkot, s ha kell, a veszedelmet. De aki egyszer kiáltónak szegődött, jól nézze meg, hogy mit tart a kezében, s a sárga agyagot aranyra ne kiáltsa.

És most, hogy idáig eljutottam, már felelhetek őszintén és becsületesen: egységes a magyarság akkor, ha minden magyar emberebbé lenni igyekszik, hogy ezáltal magyarabbá váljon. Otthonán keresztül szolgálja hazáját, s minden akadályon keresztül igaz jószándékkal törekszik a közös cél felé. És a cél ugyebár egyszerű: hogy békességben, s igazságban éljünk mindnyájan egy föld alatt. S kiket egyformán ver a zivatar, egyformán süssön azokra a nap is.

Pósa Zoltán

KOPPÁNY BÁLVÁNYOSI SZOBRA ELŐTT

Leölt vezér árva népe
éget Koppány kifolyt vére
testét bár hétfelé vágta
lelkét el nem némíthatták
a földszellem befogadta
Krisztusunk föltámasztotta
Leborulunk hát a földre
hogy igazzá legyünk tőle
ősi föld arany szegélye
szent erő száll ránk belőle

Föltámad az alvó vezér
hét testtája most összeér
Erdély Bácska Kárpátalja
Felvidék és Alpokalja
Csallóköz s a csonka anya
rongyos kis maradék haza
négy folyó legyen kovásza
Duna Tisza Dráva Száva
hős Koppány föltámadása
Magyarország megváltása

Így maradni? Nem, nem, soha!
Ébredj ezredéves haza!

TURUL AVAGY MÉLYPONTON

Látod-e a Turul-madárt
magyar hazánk védangyalát
bércre szállott ércalakja
hősi múltunkat siratja
mert mi tyúkot hajkurászván
cefregőzős bamba báván
kókadozva elfeledtük
néhanapján emlegetjük
hívjuk olykor - már hiába
válaszunk a néma visszhang
végérvényes hallgatása

Gera Katalin szobrászművész, Kaposvár: *A Szabadság anyala.*
Fotó: Csernák Bálint

Pósa Zoltán

EMLÉK VAGYOK A MÚLTBÓL

Krisztushoz méltatlan vagyok piciny szálka
A keresztfájáról a Szent Feszületről
Meváltónk halála és föltámadása
Új mintát teremtett az örök életre
Én pedig túlélő, ősi emlék vagyok
A múltból, kit arra rendelt el a sorsa
Hogy figyelmeztesse a földi élőket
Lassan elpusztítják azt, ami körülvesz
Bennünket: nem lélek, tűz víz és pusztaság
De nélkülük nem tud újratestesülni
Semmi e világon, amely bűneivel
Gyarlóságaival együtt is az Atya
Teremtésének lakhelye
A Fiú bölcsője, Lélek pihenője
Így a gyilkosoknak nincs több megbocsátás

Frank Veszely

MEMORIES OF THE HUNGARIAN REVOLUTION OF 1956

Ordinary people had done extraordinary things during the revolution. In a situation where everything is out of balance a person with a solid ground to stand on could move mountains. A single act of courage from a teenager could trigger a snowballing chain of events. The young Hungarian soldier peering at me from behind the huge oaken door through a peephole was obviously scared. A large, threatening crowd had gathered on the square, demanding the soldiers yield the cache of weapons rumored to be inside. The young soldier I faced said there was nothing there. They had been ordered to guard the building, that's all. I made him an offer he could not refuse. Let two of us in to have a look, and we'll confirm what he is saying to the crowd and the crowd shall disperse. He let us in.

No sooner was I inside, the soldier asked me if I would talk to his commander on the phone. An hour later I was among a crowd of young officers in their barracks. I found them agitated, pacing like caged lions in the walled courtyard, talking among themselves excitedly. They were dying to find out what was happening in the streets. They thronged tightly around me. No audience I ever had clung on my every word like this before or since. A few minutes later I was sitting alone with the commanding general in his office. He was more subdued but no less interested in my news than his officers. My report of what the Russians were doing to the city visibly angered him. He wanted to know what I thought he could do. I asked him what he had done about the AVH, the communist state's most visible terror establishment whose main barracks were next door to his. He told me that all the officers there had fled, leaving only a sergeant in charge and a regiment of scared conscripts, mostly peasant boys from the villages, who suddenly found that their uniform which inspired fear and hatred before, now only made them targets. The general assured me that his own men were over there now, guarding their weapons stores. "And the conscripts' own arms?" I asked. "They still have them."

I said: "I am not a general but I would not put my men in that situation. Supposing an officer returned and assumed command. How long would it take him to retake control of the stores? What might happen to the men you ordered to guard them?"

His reply astounded me. Would I ride over with him and order the sergeant to disarm his men? I would, I said, but would he have a few trucks ready so that we could get the conscripts to load the weapons onto them? We were fighting the Russians with our bare hands on the streets, I explained. We needed weapons. The general would. An hour later the deeds were done. The barracks were disarmed, the AVH conscripts instructed to get into their civvies and go home. When the weapons were dispersed the trucks joined the many others headed to the countryside to bring food to the capital.

The general joined the resistance with his tanks. All I had to do *then* was sign the official order from the AVO sergeant asked me to sign. All I had to do a few weeks later was to leave my parents, my siblings, my relatives, my childhood sweetheart, my country, and my language behind.

...

Molotov cocktails and grenades at the ready, we were peering out of the third storey window of the old brick apartment building across from Rakoczy Square on Great Ring Road, watching the approaching tank. It was coming with surprising speed, its turret turning from side to side as it fired indiscriminately into the apartments it passed on either side. When it got close we stayed out of sight but when we heard it approach under our window we threw everything we had readied at it. To our surprise and fright, we heard it stop. When I peered out I saw that it had spun around and was facing the other way, its turret turned towards the square. Encouraged, we threw several more Molotov cocktails until we hit bulls eye and killed the engine. To our surprise, the tank fired no more. Instead, it straightened its turret and lowered its big gun barrel. It was the international sign of surrender, but we did not know. We kept the fire burning over its engine. As I watched from the window, people I did not know surrounded the quiet tank. A young teenager climbed onto the tank and tried to open the hatch on the turret. I heard sporadic rifle fire and I saw some sparks fly off the turret as the bullets hit. The young fellow on the turret swore and yelled to stop the shooting. By this time he was joined by another, carrying a grenade, telling the other to get off because he was going to blow the hatch open. We were yelling at these kids to get off the tank but they ignored us...

Szilasi Gábor: Budapest, 1956

Imagine a large European capital city in a November night with the lights turned out in an unforced blackout. As the tall buildings stretched higher into the dark, lighted candles started flickering at first in some of the windows, then soon in all of them. They burned all night. It was a magnificent gesture and a wonderful sight. It was the eve of "the Day of the Dead" in Hungary, traditionally celebrated by taking flowers to, and lighting a candle on the graves of family members. By lighting a candle in their own homes, Hungarians were accepting the

death of our mostly young fighters as a death of a family member. The sight and the message were equally moving. Hungarians are famous for infighting. It was this inner division that allowed the Russians to rule. But in that October of 1956 city and countryside, workers and peasants, young and old stood together in joy and in grief as one people. The sight I remember of my home town on that night is unforgettable but it is the bonding of the nation at that historic moment that is more unforgettable still.

...

I lived in an outlying suburb of Budapest but spent the first days of the revolution downtown where the action was, before the thought of my mother's worry weighed on me enough to make my way home in a commandeered factory truck. I could not phone home. Nobody had a phone in our working class neighborhood as no worker or peasant ever had a phone in "the Hungarian workers' and peasants' state." While my mother rushed to prepare something warm for the driver and for me to eat, my neighborhood friends showed up to exchange resistance stories.

It seems that they got hold of a small howitzer and, as one of the main arterial roads to Budapest ran through our suburb, they set up this howitzer strategically in the yard of the roadside elementary school, waiting for a column of tanks to appear. But nobody knew how to operate it, so when a column did appear and as it drew near, the kids thought it best to save the gun by rolling it behind the building and out of sight. They managed to save the gun several times in this way, until they found an old veteran who knew what to do. Under his direction they readied the gun and aimed it. The veteran told them to wait until he gave the signal to fire. He wanted results so he held back on giving his order until the first tank was close enough for a direct hit. However, he waited too long. As the deadly tanks came really close, his inexperienced young crew had lost its nerve and so when he finally yelled "Fire!" – there was nobody there. The lead tank came by and, turning its turret on it and firing from very close range, disabled the howitzer with a single shot without even bothering to slow down. Further down the road was a different story. There the column was halted for more than an hour – by a bucket. The kids managed to string a bucket hanging from a long rope over some electric wires that spanned the road at a railway crossing. They had no explosives so they put a brick into the bucket to weigh it down. Hiding behind a large brick factory wall and some roadside buildings, they could see the road while they manipulated the bucket. The lead tank detected the movement of the bucket on its approach and stopped. The column stopped behind it. The lead tank crept forward a little. The bucket descended a little. There was a long wait as the tank waited for orders from high command on how to proceed. What it received in the end was a very high command order. Following that order the tank fired many rounds with its cannon at the bucket that was now moving like a yo-yo. The column did not move on until the bucket was hit some considerable time later, producing a puff of brick dust.

Fotó: Szilasi Gábor: 1956 (this is a body)

Veszely Ferenc

ÉLŐ EMLÉKEIM AZ 1956-OS MAGYAR NEMZETI FORRADALOMRÓL

Egyszerű emberek kivételes cselekedetekre voltak képesek a forradalom alatt. Egy olyan helyzetben amelyben minden bizonytalan volt, egyetlen magabiztos ember hegyeket tudott megmozdítani. Egy gyerekember bátor tette robbanó erejű láncreakciót volt képes produkálni.

A fiatal magyar katona, aki a vastag tölgyfaajtó kukucskálós ablakán nézett velem szembe, nyilvánvalóan félt. Nagy, fenyegető tömeg gyűlt össze a Rákóczy téren, követelve, hogy a katonák adják ki az épületben elrejtett fegyvereket. A fiatal katona azt állította, hogy semmi rejtett fegyver sincsen az épületben. Ők csupán az épület őrzésére voltak kirendelve, ennyi volt az egész. Erre tettem neki egy ajánlatot, amire nem tudott nemet mondani. Engedjenek be kettőnknek körülnézni és mi bizonyítani fogjuk az embereknek, hogy valóban nincsen fegyver a házban, és akkor a tömeg szét fog oszlani. A katona beengedett bennünket. Alighogy bent voltam, arra kért, hogy beszéljek a parancsnokával telefonon. Egy óra elteltével a Hungária körúti kaszárnyában voltam, izgatott kistisztek szoros gyűrűjében. Ketrecbe zárt oroszlánokként jártak fel-alá, egymással vitatkozva. Tudni akarták, mi történik az utcákon.

Soha hallgatóság nem csüngött úgy minden szavamon, mint akkor. Pár perccel később már egyedül ültem Márton ezredessel szemben a parancsnoki szobában. Mérsékeltabb volt, mint altisztjei, de nem kevésbé kíváncsi. Amikor hallotta, hogy az oroszok mit csinálnak a városban, láthatóan indulatba jött. Tudni akarta, mit várunk el tőle. Én azt akartam tudni, mit tett ő a közvetlenül mellette lévő ÁVÓ kaszárnyával? Márton ezredes közölte velem, hogy a laktanya tisztikara mind elmenekült az épületből, és csak egy behívott őrmester felügyel néhány száz, többségükben parasztyerekekből álló behívott ávós katonára. Az ezredes megnyugtatóan, hogy most egy, a saját katonáiból alakított őrség vigyáz a kaszárnya fegyvertárára. "És az ávós katonák személyes fegyverei?" kérdeztem rá.

"Azok náluk vannak."

"Én nem vagyok parancsnok," válaszoltam, "de én nem hoznám a parancsom alatt állókat ilyen helyzetbe. Tegyük fel, hogy egy tiszt visszajön és átveszi a parancsnokságot. Mennyi ideig tartana neki, hogy visszavegye az ammuniációs barakkok kontrollálását? Mi lenne a sorsa azoknak az embereknek, akiket az ezredes a raktárak őrzésére rendelt ki?"

A válasza teljesen váratlanul ért. "Átmennék-e vele a laktanyába megparancsolni az őrmesternek, hogy fegyverezze le az ávós kiskatonákat?" Én megteszem ezt, ha ő is megtesz valamit, mondtam. Rendeljen át néhány teherautót, amire a fegyvereiket rá tudják rakni az ávósok. Mi fegyvertelenül harcolunk az oroszok ellen a város utcáin, mondtam, nekünk is kellenek fegyverek.

Egy óra sem telt bele és megkönnyebbülésünkre, a kérésem teljesült. A lefegyverzett ávós katonákat utasították, hogy öltözzenek civil ruhájukba és menjenek haza a falujukba. Amikor a fegyvereket szétszították, a teherautók csatlakoztak a többiekhez, amelyek élelmet hoztak a falvakból a fővárosba. Márton ezredes nemzeti zászlós tankjaival a felkelők mellé állt. Csak annyit kellett tennem akkor, hogy aláírjam a parancsot, amit az ávós őrmester tett elém. Egy pár héttel később viszont magam mögött kellett hagynom a szüleimet, testvéreimet, rokonaimat, szerelmemet, hazámat és anyanyelvemet...

Képzeljünk el egy európai nagyvárost egy novemberi éjszakán, amely fegyelmезetten betartja az egyébként szükségtelen világítási tilalmat. Amint a magas épületek még magasabbra nyúltak a növekvő sötétségben, mécsesek apró lángjai kezdtek el lebegni az ablakokban. Először csak egy pár, aztán mind több és több, amíg szinte mindenhol kigyúltak a mécsesek. Egész éjjel égtek. Nagyszerű gesztus volt ez a város népétől és felejthetetlen látványt nyújtott. Halottak napja volt, amikor szeretett családtagjaik sírjain szoktak mécseset gyújtani a város lakói. Azzal, hogy ezúttal saját ablakaikba tették ki a mécseseket, a forradalom többnyire fiatal elesettjeit gyászolták Budapest lakói mint saját gyermekeiket. És tüntetően gyászolták vele az elesett forradalmat is. A látvány és a jelképes üzenet egyformán megható volt.

Ezekben a novemberi napokban város és falu, munkások és parasztok, öregek és fiatalok együtt álltak örömben és gyászban mint egységes nemzet. Ez az összetartozás, a nép ilyen csodálatos egysége még ma is felejthetetlen élményem.

Én ugyan a külvárosban, Pestszentlőrincen laktam, de a forradalom első napjait a belvárosban töltöttem, ahol a dolgok történtek, de anyám elképzelhető aggodalmát is figyelembe kellett vennem. Egy szolgálatunkban lévő csepeli teherautón mentem haza. Amíg anyám ételt készített nekem és kis csapatomnak, a szomszédfiúk körülvettek engem, kicserélni saját történeteinket. Mint kiderült, ők szert tettek egy elhagyott howitzerre, s mivel a Budapesre vezető egyik főút, az Üllői út, a mi városnegyedünkön szelt át, egy stratégiai ponton elhelyezték azt az út mentén lévő Piros Iskola udvarában. Valóban, innen célba lehetett venni a Szarvas Csárda felől várható szovjet tankokat. Ezt meg is tették, de mivel senki az ágyú körül nem tudta, hogyan kell kezelni a howitzert, amikor tényleg megjelent az első tank a dombtetőn, az ügyeltesek

Szilasi Gábor: Budapest, 1956

sietve elvonszolták a kis ágyút az iskola mögé, hogy megmentsék azt a tankoktól. Sikerült nekik többször is megóvni az ágyút ily módon, amíg nem találtak egy öreg veteránt, aki értett a howitzerhez. Az ő vezérlete alatt megtöltötték az ágyút és becélozták az útra. Az öregúr elmagyarázta nekik, hogy meg kell várni, amíg a tankok megfelelő közelségbe érnek. De az öreg túl sokáig várt. Gyerekkorú segédei, észlelve a tankoszlop valóban fenyegető közelségét, elvesztették a fejüket, s mire a veterán tüzet vezényelt, már senki sem volt az ágyúnál. A vezető tank elhaladtában az ágyú mellett, ráfordította az ágyúcsövét és egyetlen, közvetlen közletről leadott lövéssel üzemképtelenné tette a howitzert anélkül, hogy lassított volna. Nem sokkal később, a lajosmizsei vasútkereszteződésnél azonban a tankoszlop nemcsak lelassult, de megállásra is kényszerült több mint egy órára, méghozzá egy vödör miatt. Az utat keresztező villanydrótra hosszú kötél segítségével a fiatalok felfüggesztettek egy vödört. Robbantó szerűk nem volt, így téglával adták meg a vödörnek a súlyát. Az útmenti Hoffer gyár téglafala mögül ráláttak az útra és mozgatni tudták az út fölött lógó vedret is. A vezető tank észlelte a vödör mozgását és megállt. Az egész sor megállt mögötte. A vezető tank előre merészkedett egy kicsit. A vödör egy kicsit lejjebb ereszkedett. Ezt egy hosszas várakozás követte, miközben a vezető tank parancsnoka utasításra várt a főparancsnokságtól, hogy mit tegyen. Amit kapott, az nagyon magasrendű parancs lehetett, mert ezt követően elkezdte messziről ágyúval löni a most már jójóként fel és alá mozgó vödört. Az oszlop nem mozdult tovább addig, amíg egy golyó telibe nem találta a vödört, s amíg a téglaporfelhő el nem oszlott.

Gabor Szilasi documented the uprising from November 15th to 25th. These photographs (and others) were the last he took of Budapest before his exile...

Szilasi Gábor 1956. november 15. és 25. között fényképezte a forradalom eseményeit. Fotói hiteles dokumentumok. Tulajdonképpen ezek voltak a legutolsó fényképek, amelyeket szökése előtt készített Budapesten.

DE PÉDERY-HUNT DÓRA SZÜLETÉSNAPJÁRA

A kanadai éremművészet magyar származású nagymamája 1913-ban született Budapesten, ahol gyermek- és ifjúkorának nagy részét töltötte. Édesapja fizikus volt, igazi reneszánsz ember, aki csodálatosan zongorázott és rajzolt is. Vallja, hogy a szülői ház légköre fejlesztette ki benne és testvéreiben a művészi hajlamot.

Dóra szülővárosában, a Budapesti Királyi Iparművészeti Iskolában a szobrászati tanszakon szerzett „Mester” oklevelet 1937-43 között. 1948-ban érkezett Kanadába, ahol eleinte belső és külső építészeti munkákkal foglalkozott, és csak jóval később kezdte el az éremészetet. Egy európai tanulmányútja alkalmával, 1958-ban egy kiállításon gyönyörű magyar érmeket látott. Hazajövele után azonnal elkezdte az itt még nem ismert művészeti érmék bevezetését.

Ezt a szép műfajt Dórának kellett megismertetnie új hazájával, neki kellett megmutatnia az érem szépségét, végtelen gazdagságát és lehetőségeit. Tudását és tehetségét nemzedékeknek adta át hosszú élete folyamán. Mint páratlan kedvességgel és segítőkészséggel megáldott főiskolai tanár, szemináriumvezető vagy előadó, mindenütt önzetlenül felkarolta a fiatal tehetségeket, emberként, alkotóként egyaránt.

Rendszeres és aktív részvételével nemcsak minden jelentős kanadai magyar szervezet és rendezvény minőségét emelte az évtizedek során, hanem számtalan kanadaiét is.

Ma már a világ múzeumai és fontosabb éremgyűjtők kollektói őrzik Péder-Hunt Dóra alkotásait. Pénzerméi közül legjobban ismert a királynő portréja, amely 1992 óta minden kanadai pénzen szerepel. Ez volt az első alkalom, hogy II. Erzsébet királynő arcképét nem brit, hanem kanadai művész tervezte meg.

Nem szabad azonban elfelejtenünk azt, hogy Dóra valójában szobrász. Az éremművészet alkotásainak csak egyik ágát képezi. A szobrai több épület falát díszítik, és kisplasztikai szobrai rendszeresen szerepelnek a kiállításokon.

A mai napig egész sor nagyszerű művészeti társaság tagjaként irányjelzője a kanadai képzőművészeti életnek.

1974-ben elnyerte az Officer of the Order of Canada címet, kitüntetései között szerepel az Order of Ontario, L.L.D. Litt., York University, Toronto, Ontario, L.L.D. Law, University of Waterloo, Waterloo, Ontario, Civic Award of Merit, Centennial Medal, Government of Canada, Queen's Jubilee Medal,

Government of Canada, Confederation Medal, Government of Canada, American Numismatic Association, Gold Medal for Excellence in Numismatic Sculpture, L.L.D. St. Michael's College, University of Toronto, Toronto, Ontario, „Pro Cultura Hungarica” Medal, Ministry of Culture, Budapest, Hungary, J. Sanford Saltus Award Medal for Signal Achievement in the Art of the Medal, The American Numismatic Society, New York.

Boldog születésnapot, Dóra néni!

HAPPY BIRTHDAY TO DORA!

Dora De Pédery-Hunt, the doyenne of Canadian medallists, has been a leading figure of the Hungarian Community for many years.

Born in 1913 to a family in which she and her sisters could develop their artistic tendencies. Dora spent her childhood and student years in Budapest. Her father was a true renaissance man, a physicist who could also enchant with his piano playing and drawings. Dora earned her „Mester” diploma at the Budapest Royal School of Applied Arts in 1943.

After arriving in Canada in 1948, she was at first involved in architectural projects and interior design. She turned to medallist work only later, after a study tour in 1958 when she was inspired by an exhibition of beautiful Hungarian medals. On her return she immediately set to work, introducing Canada to this branch of art. As a dedicated, helpful and enthusiastic college teacher, lecturer and seminar leader, she was generous

in passing on her knowledge and sharing her talent, both here in Canada and abroad. Her captivating personality and unselfish participation enriched many an event, whether organized by Hungarian or Canadian associations.

Today her works can be found in museums and medal collections all over the world. As a designer of coins she is perhaps best known for her effigy of Her Majesty the Queen which can be seen on every Canadian coin minted since 1992. This was incidentally the first time that a Canadian and not a British citizen had designed the official depiction of Queen Elizabeth II.

Dora is a well-known and respected sculptor, too. Her sculptures adorn the walls of buildings and churches, while her small sculptures are regularly exhibited. Since 1974, Dora is an Officer of the Order of Canada.

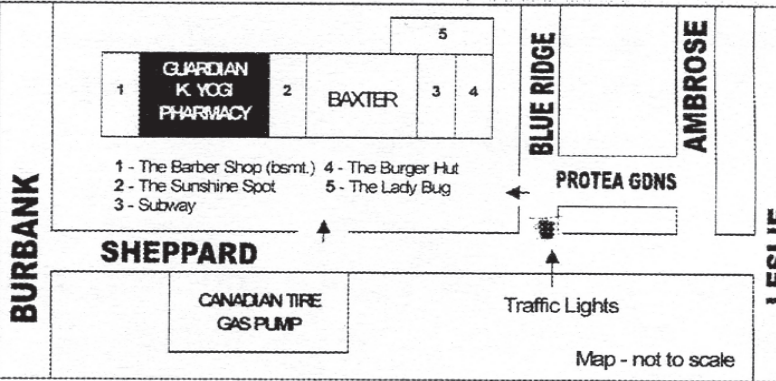
Other Honours and awards: Order of Ontario, L.L.D. Litt., York University, Toronto, Ontario, L.L.D. Law, University of Waterloo, Waterloo, Ontario, Civic Award of Merit, Centennial Medal, Government of Canada, Queen's Jubilee Medal, Government of Canada, Confederation Medal, Government of Canada, American Numismatic Association, Gold Medal for Excellence in Numismatic Sculpture, L.L.D. St. Michael's College, University of Toronto, Toronto, Ontario, „Pro Cultura Hungarica” Medal, Ministry of Culture, Budapest, Hungary, J. Sanford Saltus Award Medal for Signal Achievement in the Art of the Medal, The American Numismatic Society, New York, U. S. A.

Guardian K. Yogi Pharmacy
 794 Sheppard Ave. E.
 North York, ON M2K 1C3 CANADA
 Phone: (416) 222-7701 Fax: (416) 222-1844

What we can do for you:

- Personalized Service
- Written Counseling Information
To reinforce one-on-one counseling
- **FREE** Refill Reminder Service
- Every Day is **SENIORS DAY (10% OFF)**
(Some restrictions apply)
- **FREE** Parking
- **COMPUTERIZED** Patient Medication profiles
- **FREE** Medication Delivery
(some restrictions apply)
- **ALL DRUG PLANS ACCEPTED**
- **COMPLIANCE / BLISTER** Packing

Where we are:

Map - not to scale

Pharmacy Hours of operation:

Mon - Fri: 9:30 am - 7:30 pm
Saturday: 11:00 am - 5:00 pm
Sunday: Closed

 416-222-7701

Gyergyói Zoltán

ÉS MOST CSEND VAN ÉS TÉL ÉS - MAJD ZENG AZ INDULÓ

Uraim, le a kalapokkal! – idézhetjük jó öreg Szontagh Gusztáv lelkes szavait, amelyeket akkor hallatott, amikor Jósika Miklós Abafi című regényét ajánlotta a nagyérdemű hallgatóságnak. Nos, Uraim, nem tudunk mi sem ennél lelkesebben felkiáltani abbéli elragadtatásunkban, ahogy a Harmadik Magyar Köztársaság megrendezte az 1956-os forradalom és szabadságharc ötvenedik évfordulójának ünnepségsorozatát. Mert ilyen még nem volt! Hogy lesz-e még e hazában és a nagyvilágon ekívül hasonló, ki mondhatná azt meg, ám hogy most van és éppen ott, Budapesten, az biztos.

Az ünnepség oly tökéletes forgatókönyv alapján zajlott le 2006. október 23-án, hogy mindenki bevette a kezét – elhitte, hogy visszapörgött az idő, hogy minden úgy zajlik, ahogy azt hőseink el sem hinnék. A még élők nem is hitték el, az biztos. Ezért remek a rendezés.

Kezdjük mindjárt a szereposztással.

Közel fél száz külföldi állami méltóság - királyok, hercegek, válogatott cigánylegények, ahogy az a jól bevált magyar népmesékben lenni szokott. Ők a krimi történetek elmaradhatatlan Statisztái

Magyar állami méltóságok, élen a Délceg Vezérrel, akit ezután helyszüke okán csak D. V.-ként említünk.

Dobosok, Zászlóvivők és Zászlóhozók – nagyszámban, pompás paripákon, gyalogosan és díszmagyarban, kócsagtollal és sarkantyúval, sőt, mi az, hogy! Nagyonis cicomásan...

Az ilyenkor elmaradhatatlan Udvari Bóhocok: szavalók és szavaltatók, helyes dikcióval, remegő orrcimpákkal, énekesek, zenekarok és dalárdák és Mennyből-az-Angyal a forradalom lángjával. Juj, erről még Cs. tévés is mondta, hogy „gyönyörű szép látvány”!

Karhatalom, számosan, csodaszép egyenruhában, autón, buszon, lóháton, gyalogosan, helikopteren.

Tömeg, az áhítatos és naív, a szépszemű Lányok és serkenő bajszerű Legények többségletével.

Tankjogosítvánnyal és akkumulátorral felszerelt ügyesek, valamint az öngyilkosjelöltek (no, ezt azért nem kell komolyan venni, bocsánat!) jól kiképzett sejtjei. Mint utólag ráeszmél a kedves néző, ők az Ötmillió-és-egy-Pirosinges választópolgár önkéntesei, akiket mindközönségesen Provokátoroknak neveznek.

Divina Machina: Fidesz-émlékgyűlés. Itt vannak az Idegenek úgy 700.000-en, tatárok-törökök-hitványgyaurok-vagy-mi. Szotyori székelyek is.

Ötmillió-és-Egy Pirosinges Néző, tévék előtt, ablakokból élvezője a remek parádénak.

BRFK-árnyszócsövek, újságírók, riporterek, szájtátók, éttermek alkalmazottai vendégekkel stb.

Tartalom:

Előjáték: mármint Lélektani előkészítés az a csinos kis összeütközés a Kossuth téren a hónapja már ott tüntetők és a rendőrség között. Pénteken, a forradalom évfordulójának

előestéjén vagyunk. Tudjuk, mit akar a nép képviselője, a Kossuth-téri: a legvakmerőbbet, a legfelháborítóbbat, azaz a Délceg Vezér lemondását. Igen ám, de D. V. magával ránthatná a Slepptjét is, az pedig könnyörög: Ne mondj le, jó elvtársunk, puszi pajtásunk, ivó cimboránk, hazug a hazugságainkban, tolvaj a tolvajkodásainkban, ne mondj le! Mert mi megvédünk, vörös zászlónk, sarlónk és kalapácsunk, akár százkulacsos kulcsárunk árán is, akár egy fiatalabb feleségecske felállításával, illetve lefektetésével is megvédünk. D. V. pezsgőt iszik, Kossuth-téri lapotját falatozik – Karhatalom óv.

Karhatalom ígér. Karhatalom kivizsgál. Kés és nádihegedű találta. Puskapor is. Zokniban, faszénnek álcázva. Karhatalom terrort szimatol. Izgalmas pillanat, mert Kossuth-téri addig csak törte a lapotját, nem vágta, pezsgőt sem szűrőszőletett, csak szipáskolt. Bűdös dohányt. És nem sejtette, hogy ennyire divatosá vált közben, ugyanis szocializmusban ritka madár a terrorista. Mármint aki csak főnökcsere tette fel a garast. Tagadja a kést, a puskaort, mint aki soha nem látta. (Nem is látta, mert Karhatalom szemhunyásával csempészte oda a derék Önkéntes, Pirosinges). Karhatalom vigyorog, mert D. V. kitüntetés ígér, ha... Karhatalom vádolja Kossuth-térít, és mars ki! Üres a tér, szép kordonos, egészen ünnepi művelési terület.

Első felvonás: Változik a szín. Sötétből reggelbe vált a világ. Kitüntetések. Hárman adják, köztük D. V., akivel nem akar kezét fogni néhány rebellis. Szép pillanat ez, mert meglátni D. V. finom arcélének finom rángását, fejének kecses billenését, arcának szép elhalványulását. Szerintem itt még fokozhatta volna a hatást a segédrendező egy mozzanattal – persze, hogy Ő-Főrendezője érzékenységet meg ne sértse, -, például azzal, hogy senki nem fog kezét D. V.-vel, vagy - hogy egy erdélyi példával éljünk - a Jóérzésű visszautasítja a kitüntetést. De az erdélyi példa végülis nem irányadó, hiszen az odaítáti csak románok, szépszerével cigányok vagy ilyesmi. Gondoljon az olvasó akár Mikulásra, mert mindjárt itt van a napja annak is. Ez a jelenet is mint előkészítő szerepel. Azaz, a vészterhességet vetítgeti előre az el nem fogadott hosszú ujjú, remegő mancs jelképével. Erőteljes metafora.

Ünnepi napra virrad a főváros. Egymást váltó drámai jelenetek vezetnek lassan előre. Egyrészt az elegáns, kordonon belüli Megrendültek, másrészt a kordonon kívüli Megsértettek. Közéjük és beléjük simulva az Önkéntes janicsárok. Hű, a mindenit! de jól megjátsszák, már most!

Nos az utca és a föld fia, a Pesti Nép, kordonon kívül, akinek semmi nem elég, még az sem, hogy egy hónapig birtokolhatta a Kossuth teret, vele szemben az onnan kiszorított – egy teljes hónapig kiszorult! Uram, bocsá, elgondolni is borzalom ez! – D. V. és elegáns kommunista uszálya. A pirosposzsgás és -inges Ötmillió-és-Egy nem megy se ide, se oda, így szól a megállapodás, ingyen sör és majális majd érte, elvtársak... Csak az megy ide vagy oda, akinek feladata van. Ki énekel, ki tankot lop.

Második felvonás: fényes nappal. Mozog a Tömeg hol erre, hol arra, hogy Karhatalom ne bosszankodjék. S jönnek álcázott Pirosingesek. Tömegben. Ez jó, Karhatalom is aktív. Hol erre, hol arra tereli Tömeget. Gumilövedékkel, viperával, csak úgy próbaképpen még. Szisszen a néző, a tévés, a külföldi,

a naív. Szent István körút, Oktogon, Nyugati pályaudvar, Corvin-köz – mindegy, hol, egész Budapest műveleti terület. Dübörög a föld és a gazdaság, berregnek fenn a helikopterek, holló, galamb elroppen, és kis csónak sem rengedez a Dunán. Ijedez. Jön a Tömeg, a Tömeg, én istenem, mit tegyek, riadozik a Kommandós, és keze lendül, esze villan, vipera csattan, és vízagyú, sirató bomba kipróbáltatik. Sírhat az az édesanya, kinek ily szép gúnyában a fia, a deli Kommandós. Örömeiben, mert Kommandós mint tüzes sárkány vizet fúj és füstöt okád, csápjaival csapkod közben, csontokat és fejekeket tör. És még rúg is. Úgy ám, a rendezői zsenialitás itt már felsejlik. Mert soha ilyen finom felszereléssel nem indult hazát és D. V-t védeni magyar hazafí, a rend felesküdt öre, mint e nagyszerű produkcióban. Nem ám úgy, mint 1990 márciusában ama hodákiak egy kicsit keletebbre, akiket – minő primitívség! – fahusángokkal, baltákkal feltarisznyázva dobott be a karhatalom, hogy legalább egy vakot hagyjanak a színen. Hagytak is, most halt meg...

Fenséges jelenet: Térdepel a vezér a kegyelet fehér rózsájával, hull a könnye, mert kislánya a tévét választja séta helyett, hiszen történelmi lecke megy fiúknak, D. V. kapingál is széttöredezett szép álma szilánkjait keresve, és mormolja az örök imát, mit mormolni szokott reggel, délben és este, hogy „Pistike vissza fog ütni, add, Úramisten, hogy úgy legyen, Pistike üssön vissza...” A kerítésen kívüliek nem bírják elviselni a pillanatnak ezt az észbontó esztétikáját, füttyögnek gyönyörűben, és rimánkodnak skandálva: D. V., takarodj, D. V., takarodj! És D. V., a meghatott, most már tudja, hogy imája meghallgatásra talál, de biztos, ami biztos, mobiljához kap, hogy intézkedjék... Hosszú, manikűrözött ujjait megropogtatja azonban, mert a rivaldák fénye még rajta és valahányadik, elég fiataloskának latszó feleségén, de mi tudjuk, hogy kit akar hívni. Kommandóست. Hogy „Csináljátok úgy, hogy Pistike visszaüssön, az áldóját, mert ha nem, fröccs nem lesz a végén, de még monyéta sem, az áldóját! Zsebre vágom a megígért két-és-valamennyi milliót és kész. Csak ne üssön vissza.” És halvány szép mosollyal kamerákba fújja, hogy Hej, valamikor fehérrózsza...

Az igazi kulminációhoz utcai jelenetek villodzása vezet. Támad a Tömeg, az asztúriai Idegenek, a betolakodók, babakocsikkal, mankókra támaszkodó aggastyán banditákkal elegyedve, s itt már nem teketóriázhat a szegény Kommandós. Elő, amit lehet, pattan paripára a hős és villogtatva kardját, viparáját, üsd-vágd nem apád, csapja, szabdalja a javát, okádja a leveket, a vöröset és huppikéket, hogy színesedjék is a bűdös édesanyját a bitangjának. Lövi is a kukacát, a fejét főként, hogy ne sántuljon, sántul sok azonban, de inkább vakul meg könnyezik a Deák téren és a Blaha Lujza téren és mindenütt, ahol Pistike visszaüt. Ha meg nem akar ütni, akkor úgy kiverik a szemét, hogy mindjárt fejéhez kapja a kezét. S a mozdulat már jelkép. A leplezett szándéké. Nagyszerű tömegjelenetek ezek. Kő kövön nem marad, de már megvan a két-és-valahány millió a foltoztatásra. És különben is, mi ez neki, mármint Budapestnek, hol dübörög a gazdaság és zubog a trágyalé. Golyózápor, lovasroham sem sok ilyenkor, hiszen „az életünkre törték”, hogy megugorva magunkat, idézzük a végszót a

szellem szerepben kimagaslót alakító Vasökör szájából. Utcái jelenetekre utaltunk az imént, és így igaz, mert közben csodálhatjuk széles mellkasát a jelmezelt váltó Kommandósnak, táthatjuk a szánkat az éppen akkumulátort szállító öreg tankharcos attrakciójának, „fényes nappal azért az nem kicsi ám”, régi dicsőségünk, hol késel az éji homályban vagy égi gomolyban, fohászunk, mert izgulunk, ám. A tetőpont avagy pontok már nem késnek soká.

Szubjektíve, azok a legfelejtethetlenebb pillanatok számomra, amikor a védők, a veszélyeztetett kék zubbonyos védők papot vernek, vérző fejű, fájdalomban földön fetrengőket jól megrugdosnak, anyanyelvünk legszebb stílusfordulatait suttozva a kiszakadt dobhártyákba, s hát még a vendéglőkben! Az volt ám a láрма! A bábeli. És a sarokba szorított, bekerített Tömeg! Se ki, se be, se ide, se haza, hogy az édes k. anyád meg ne szült volna, mert miattad nem látják hetek óta kedveseiket a megtámadott védők, de most aztán igazán el is sirülhetnek a Statiszták, mert láttak mindent. A Ferihegyen boldog jóllakottsággal rá is gyújtanak a búcsúárára, hogy, aszondja, Gyere, Bodri kutyám, szedd a sátorfádat...

Na, és a finálé? Piros rózsák beszélgetnek, zeng az induló és Vasökör ünnepe, Vasökör nevet, Vasökör koccint D. V.-vel a dicsőséges forradalom győzelmére. (Toronto, 2006. X. 25.)

Nagy Gáspár

ELŐKÉSZÜLET AZ IMÁHOZ

Mondj egy imát értük
mert nagyon is tudták
hogy mit cselekszenek
kit figyelnek
aztán kit jelentenek
és mennyiért
bár nagyon nehéz
az öklendezést visszatartanod
hiszen a hihetetlen tartományban
fantáziátlan fedőnevekkel
másutt meg befeketített
letakart óvott-védett nevekkal
ők vannak ott
s akiről persze mégis tudtad
hogy többnyire gyöngy rongyok
(ez most így túlzás
ergo: nem nem így igaz
talán csak sejtetted inkább)
amikor már lehetett
minden kockázat nélkül
akkor a szabadság bajnokaiként
oly harsányan kiabáltak
már azért is gyanút foghattál volna
s mi mindenre formáltak jogot
még arra is talán
hogy majd te kérj tőlük bocsánatot
most mondj értük egy imát
rájuk fér
megérdemlik nagyon!

Chief Dan George¹**O Earth**

O earth
for the strength
in my heart
I thank Thee.

O cloud
for the blood
in my body
I thank Thee.

O fire
for the shine
in my eyes
I thank Thee.

O sun
for the life
you gave to me
I thank Thee.

Love is something you and I must have.
We must have it because our spirit feeds upon it.
We must have it because without it we become weak and faint.
Without love our self esteem weakens.
Without it our courage fails.
Without love we can no longer look out confidently at the world.
Instead we turn inwardly and begin to feed upon our own personalities and little by little we destroy ourselves.

ONCE MORE

Once more I like to hear water murmur of earth –
Once more I like to touch a child
to feel beyond today –
Once more I like to taste a tree's sap
to remember the strength of spring –
Once more I like to see the color of happiness
to know the deathman's song will please me.
Than, O earth, I shall be ready to return to you
what little I have left from
all the years of taking from you.

¹Chief Dan George was a gifted actor and chief of the Salish Band in Burrard Inlet, British Columbia. He was born 'Geswanouth Slahoot', on July 24, 1899, in North Vancouver, British Columbia and died September 23, 1981, in Vancouver, B. C.

Pintér László fordítása

Ó Föld

Ó föld!
köszönöm
a szívemben
az erőt.

Ó felhő!
köszönöm
ereimben
a vért.

Ó tűz!
köszönöm
szememben
a csillogást.

Ó Nap!
köszönöm
az életet
Neked.

A szeretet mindenkinek szükséges.
Kell nekünk, mert a lelkünk azon él.
Kell nekünk, mert nélküle gyengék és csüggedtek leszünk.
Szeretet nélkül az önbecsület gyengül.
Szeretet nélkül a bátorságunk elhagy.
Szeretet nélkül bizonytalannak látjuk a világot,
és magunkba zárkozva föléljük saját személyiségünket,
és lassan elpusztítjuk önmagunkat.

MÉG EGYSZER

Még egyszer szeretném hallani a víz moraját a földön.
Még egyszer szeretnék megérinteni egy gyermeket,
hogy érezhessem a jövőt.
Még egyszer szeretném megizélni a fa nedvét,
hogy emlékezhessek a tavasz erejére.
Még egyszer szeretném látni a boldogság színét,
hogy tudjam, a halál éneke tetszeni fog nekem.
És akkor, ó Föld, készen leszek visszatérni hozzád,
visszaadni, ami abból maradt az évek folyamán,
amit tőled vettem el.

**A Montreáli Magyar Krónika
az Ön lapja
Megrendelhető: 5211 Hingston Ave.
Montréal, QC, H3X 3R5**

Dancs Rózsa

31. TORONTÓI NEMZETKÖZI FILMFESTIVÁL - 31ST TIFF L'ESPRIT DES LIEUX - VIDÉKEK LELKE

Kanada legszebb tartományai közé tartozik a francia Québec. Az Európából ide tántorgott embernek legalábbis az elhagyott vén kontinens hangulatát idézik falvai, dimbesdombos tájdarabjai, lakóinak életformája, felfogása, hagyományörzése. Festők, költők, írók, zenészek képzeletét megihlető vidék, amely a főként a mezőgazdaságot művelő ember és a természet harmonikus együttélését sugallja.

A mintegy hatezer négyzetkilométer kiterjedésű színpompás Charlevoix vidéke a világ legösibb talajával büszkélkedhet. A harmincezer nyi lakosságú tájegységet a térképen Baie Saint-Paul és La Malbaie között találhatja meg a kíváncsi látogató. Természeti szépségei közül kiemelkedő a fenséges Lőrinc-hegység - Laurentian Mountains - és a Szent Lőrinc folyó. Növény- és állatvilága gazdag, változatos, amely a világ első lakott bioszféra rezervátumává emelte 1988-ban az Unesco döntése alapján. Ezzel a státussal bekapcsolódott abba a világhálóba, amelyet 75 ország 325 helysége alkot.

Érdemes megjegyeznünk a Szent Lőrinc folyóról, hogy az amerikai indiánok eredetileg *Folyó, amelyik sétál* névvel illették, a későbbiek során, főleg a francia telepesek között több név is előfordult. Megnevezése között szerepelt a France Prime, Canada River, Mayne River, míg aztán véglegesült a St. Lawrence forma. A folyó hivatalos európai felfedezése Jaques Cartier nevéhez fűződik, aki második amerikai útja során, 1535-ben jutott el a folyó öblébe. E hatalmas folyó és a magas hegyek ékítette vidéken alakították ki a francia nyelvet beszélő telepesek a maguk zárt, meghitt életmódját. Az ősi életforma azonban itt is fellazult az utóbbi évtizedekben. S noha az élet ritmusa megváltozott, a világ dolgai más irányban haladnak, mint ahogy azt az apák, nagyapák elképzelték és megélték, a múlt utáni nosztalgia azért még erős a fiakban és az unokákban, akik próbálják visszavarázsolni apáik, nagyapáik világát.

Catherin Martin, Québec-i származású filmrendező ennek a nosztalgiaörzésnek eredt a nyomába, amikor megtervezte a *L'Esprit des lieux* című dokumentumfilmjét. A forgatókönyvet ő maga írta, szövegének megalapozását viszont a Montrealban élő világhírű magyar fotóművész, Szilasi Gábor fényképei nyújtották. Szilasi évtizedekkel ezelőtt, amikor ide érkezett, még lüktető, eleven, nemzedékek sorsát egybefogó életformával találkozott, amelynek mindennapjait, tipikus helyzetait megörökítette. Napjainkban visszatérve a régi helyekre, érzékelni tudja a végbement változásokat, amelyek a helyi történelem, egy sajátos világ eltűnésének a kezdeti stációi. A dokumentumfilmnek sikerült érzékeltetnie a Szilasi-zsánerképek és a jelenlegi állapotok közötti, immár visszafordíthatatlan különbséget. Azt a másságot, amely a gazdasági globalizáció, a bürokrácia és a katolikus egyház itteni hanyatlásának a következménye. A filmrendező végigköveti Szilasi egykori útvonalát, szoba áll az egykori közösségek még életben lévő tanúival. Izgalmas beszélgetések hangzanak el Martin és a környék lakói között, akik ápolják szívükben, lelkükben a régi

Mme Tremblay. Fotó: Szilasi Gábor

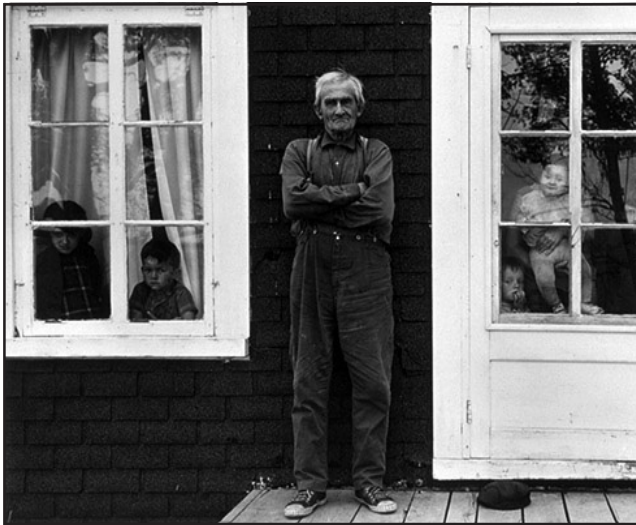
életforma emlékeit, ragaszkodnának is a maguk módján azokhoz, ám tagadhatatlan a romlás, a hanyatlás vagy ha úgy tetszik, a modern átalakulás megállíthatatlan. Szomorúság vibrál az egykori családi farmokat bemutató idős emberek hangjában, hiszen a hétvégi telkekre parcellázott valamikori birtokok minden köve, minden röge meséket őriz. A templom mint a közösség gócpontja is elveszítette szerepét, már csak néhány ereklje, történet idézi elő a múlt homályából. De nemcsak a civilizáció rombol, hanem a természet erői is állandóan formálgatják a táj arculatát. Folyó öblét mélyíti az ár, moszat tölti meg az egykor áttetszően tiszta vízű medreket. A madarakat a közeli gyorsforgalmi út zúgása zavarja föl fészükéből - és lassan múltba vált át a jelen is.

Martin ezzel az alkotásával tulajdonképpen kegyeletét rója le a szűkebb pátriája és annak népe előtt. Robert Marcel Lepage zenéje nagyszerűen egészíti ki a vizuális élményt, szerencsésen járul hozzá, hogy a *L'Esprit des lieux* egyike legyen a legszebb filmeknek, amelyet a 31. Torontói Nemzetközi Filmfesztiválon láttunk.

31ST TIFF: L'ESPRIT DES LIEUX

“Celebrated Québécoise filmmaker Catherine Martin’s exquisite documentary *L'Esprit des lieux* follows in the footsteps of photographer Gabor Szilasi, who documented the decline of rural, homegrown culture in Quebec’s Charlevoix region three decades ago. Szilasi found a culture that, while endangered, was still very much alive; the subjects of his photographs retained a profound sense of community. Martin finds a very different world, one characterized by urbanization, glo-

bal economic currents, bureaucracy and the decline of the Catholic church. Martin retraces Szilasi's journey, meeting and discussing old times with the photographer's subjects. She paints a picture of a people determined to hang on to the old ways but entirely cognizant of the fact that their lifestyle is doomed. A former farmer walks the fields of the land his father owned, now split into tiny, separate lots for city-dwellers to escape to on the weekend; religious sites, once the centre of the community, exist now as curios acknowledged only by a few old-timers.

Gabor Szilasi: M. Pascal Dufour

But it isn't just the human world that presents a threat. As one of Martin's subjects notes, nature never sleeps, and decay has taken hold everywhere. A river schooner, once one of the most beautiful vessels on the river, lies rotting on a beach. Silence pervades, broken only by the sound of cars passing on the highway. Slow, arcing camera movements are at once breathtakingly beautiful and sombre.

In part an exploration of *pure laine* – one of the central myths of Québécois culture, which holds that the defining characteristic of Québécois society is its link to the land – *L'Esprit des lieux* is much more than an elegy; it is a tribute to the spirit of those who remain. Their exuberance when discussing the past or the people they've lost is charming, touching and, at times, overwhelming. Eighty-three old Alexis Tremblay, standing proudly in front of the cross that pays tribute to a relative or showing off a carriage he constructed to visit his neighbours, seems to defy the passage of time. *L'Esprit des lieux* is one of the most beautiful and singular film experiences you'll have this year." *Stacey Donen*

Catherine Martin was born in Quebec and studied cinema and photography at Concordia University in Montreal. After working as an editor, she began writing and directing short films, including *Odile ou réminiscences d'un voyage* (85), *Nuits d'Afrique* (90), *L'Ombre* (92) and *Les Fins de semaine* (95). Her debut feature, *Mariages* (01) and her medium-length documentary, *Océan* (02), were both named to TIFFFG's Canada's top ten by an independent national panel. Her other films are *Dans les villes* (06) and her first feature documentary, *L'Esprit des lieux* (06).

Gabor Szilasi: Mme Louis Pedneau et Mlle Laura Harvey

Szima Ilona

SZILASI GÁBOR

A beszélgetésre az adott alkalmat, hogy a magyar fotóművész megkapta 2004. október 7-én a CAPIC (L'Association canadienne des photographes et illustrateurs en communication) életműdíját.

Az ünnepségen jelen voltam, és közben szerettem volna választ kapni néhány kérdésre, amikre Gábor készségesen felelt. Meg kell jegyeznünk, hogy Gábor szerénysége megakadályozta, hogy a világ előzőleg tudomást szerezzen a kitüntetéséről.

Miért lett fotós?, kérdeztem.

- Orvos akartam lenni, de az egyetemi évek alatt 1949-ben mint osztályellenséget 5 hónapig bebörtönöztek. Ezután jobbnak láttam elhagyni az országot. Vettem egy orosz fényképezőgépet- azt hiszem, innen indult el minden.

- Mit szeret a legjobban fotózni?

- Az emberek és környezetük. Szeretek portrékat készíteni, de az építészeti változatosságok, a városi élet mindennapjai, az utcák, kirakatok, minden érdekel, ami az életünk része.

- A családja hogyan viszonyul a művészetéhez?

- A feleségem festőművész, rajta keresztül kerültem a művészi körökbe. Ő tulajdonképpen mellettem szeretne meg a fotózást és fogadta el mint művészetet. A lányom, Andrea, szintén művész, a fényképezés az ő alkotó tevékenységének szerves része.

- Mint művész nem zárkozhatsz el a testvérművészetektől. Mit kedvel az irodalomban, milyen filmeket szeretsz?

Szilasi Gábor

- A realista írókat szeretem leginkább, Mikszáth, Móricz, Dosztojevszkij a kedvenceim. Filmek közül a háború utáni, "új realista" olasz filmeket szeretem, pl. Vittorio de Sica filmjeit.

- *Hogyan viszonyulnak a fotóshoz a témák, amelyeket lencsevégre vesz?*

- Saját, közvetlen környezetemet szeretem fotózni, ahol engem elfogadnak, nem keresem az egzotikumokat. Nem lopok egyetlen pillanatot sem el senkitől, ha idegenkednek a kamerától.

- *Hogy látja a magyarok életét az emigrációban?*

- Minden emigráns életfelfogása függ a kortól, az előzményektől, ami miatt eljött otthonról. Az idősebbek felfogását már kialakította az élet, amelyet maga mögött hagyott. Nekik nehezebb az új világhoz alkalmazkodniuk. Aki 12-13 évesen érkezik ide, az teljesen elfogadja az itteni normákat.

- *Mostanában sokan telepednek haza. Mit gondol, Ön hazamenne?*

- Szeretek itt élni. Akárhogy is szeretem hazámat, tetszik a kettős kultúra. Már nem vennék lakást Magyarországon.

- *Mit érez a legfontosabbnak életében?*

- A saját boldogságomat, de úgy, hogy ezzel ne zavarjam mások boldogságát. A kettő csak együtt lehetséges.

(Montreáli Magyar Krónika)

Fotó: Szilasi Gábor

"Photography acted as a translator for Gabor, a means for him to name Montreal and Canada as his home. It was a known language for him and with it, he made Quebec appear familiar—but exile is exile no matter how pragmatic you are." (Gabor Szilasi)

Sophie Fekete-Feher

ART PHOTOGRAPHY OR DOCUMENTARY?

Gabor Szilasi, had arrived in Canada from Hungary in 1956. His first job was in Quebec City as a 'cartographer' at Le Ministère des terres et forêts. He next seized the opportunity to become a darkroom technician in Montreal at l'Office du Film du Québec. That's when, as Gabor says, they discovered 'I can take pictures'. He did field work reportages for various government departments. These were his classes, he says. He also did commercial photography at weddings and other events but soon dropped this practice discovering photography as an art form. Szilasi's first exhibit was in 1967 in a gallery that was part of Loyola College in Old Montreal. These photographs were architectural with more pictorial accents.

By this time the Québécois were struggling to leap out of the révolution tranquille, working towards the affirmation of their identity. That's when, in 1970, for the first time Gabor went out to do a photo essay on the Charlevoix region along the St Lawrence River. This project led to his first short-term grant; next came La Beauce and Gabor Szilasi has never stopped since. We will have the honour of reviewing the photos he took in Charlevoix thirty-five years ago when they will be featured in a documentary film now in preparation by Quebec film producer, Catherine Martin.

Budapest born, Gabor was a young medical student until the troublesome year of 1949 when he tried to escape and was caught at the border and put in prison for five months. He says he really enjoyed the experience as assistant in a surgical room. It is not difficult to view Gabor as a surgeon; considering the meticulous handling of time, tools and chemicals in a photo laboratory but most of all when one considers his incisive interest in people.

Why make photographs?

G. S.: Working in rural Quebec made me realize how things change constantly. It is important to take pictures because what we document today will eventually disappear. Also you cannot help but photograph what you like.

What's the difference between art photography and documentary?

G. S.: Documentary is dry. It shows things and environment as a record. It's not true that a picture is worth a thousand words. Photos and words have to work together. More than just the title, we need information on the subject to build significance. Social Documentary is more interesting because it deals with the transformation of humans and their society. This becomes humanist social documentary. A photograph becomes a work of art only when it touches you.

How can you describe your work?

G. S.: I look for traces and interventions of humans. The large antennas of Radio-Canada in the quietness and flatness of New Brunswick really fascinated me when I taught at the Tantramar Workshop this summer.

People tend to use humanist photography to describe my work. In the social aspect of my work, I try to show changes and go further than a simple recording of the camera lens.

What about digital photography?

G. S.: Digital is great but we have to go beyond technical wizardry. Film is better. Make your negatives then digitalize them. Subtle shadows, grays and middle tones are sprayed and tend to sit on the surface on an inkjet print but they are really part of the paper on a silver print.

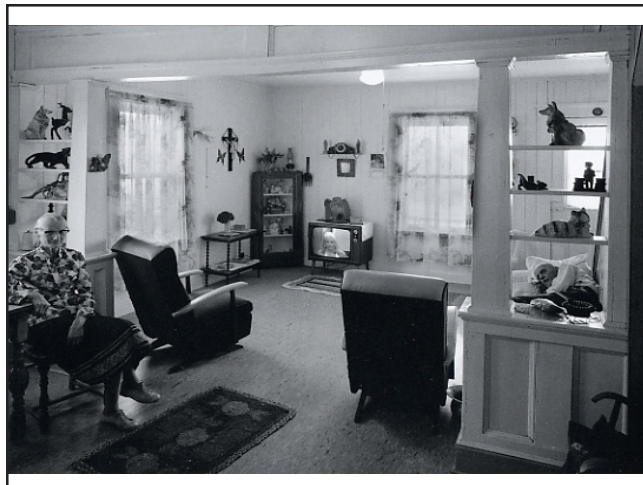
Advice for young photographers?

G. S.: Photograph things as they are now, then go back and take the pictures again. This way you get closer to humans and history. Take a lot of pictures. Look for variations. What's out there? Search for things that relate to you. A personal statement always goes further than a generalization. Look for content, look for relation of forms and shapes but also metaphorical meanings. We have to learn how to look at our own photographs. What do they bring to you? A photograph shouldn't seem obvious but should interrelate with you. Different relations, aesthetic and abstract, will bring different interpretations. That's when a photograph speaks to the viewer.

Fotó: Szilasi Gábor

"Traces of man interest me very much, whether it's architecture or interiors or just a street or sign. There has to be a connection between nature and man in my photographs" (G. Szilasi)

"Szilasi, Gábor, photographer, teacher (born at Budapest, Hungary 3 Feb 1928). Szilasi settled in Montréal after immigrating to Canada in 1957. He was naturalized in 1964. From 1959 to 1971 he was photographer at the Office du film du Québec. He was photography teacher at the Collège du Vieux Montréal (1970-80) and associate professor (1980-95) at Concordia University, where he is currently adjunct professor. Long recognized as an exceptional documentary photographer for his distinctive views of Québec culture, his initial success followed the completion of 2 important series, Charlevoix (1970) and La Beauce (1973). Produced with a large-format camera, these images present a sensitive, often whimsical portrait of rural life. Subsequently he began to work with colour, producing primarily studies of domestic interiors (1976), sometimes pairing these with portraits (1978-79). Rich with detail and subtle rendering of light and form, the photographs reveal a keenly observant eye. During the 1980s Szilasi continued to produce portraits and architectural studies, working with a variety of camera formats and techniques. He explored the singular beauty of Montréal's architectural heritage in panorama views produced with a banquet camera (1982) and in various projects commissioned by the Canadian Centre for Architecture (1989-95). Although best known for his images of Québec, significant bodies of work resulted from his sojourns in Italy, Hungary and Poland (1986, 1987, 1990). In the mid-1990s Szilasi investigated the psychological portrait through the use of large-format black and white Polaroid photography. Szilasi has received several awards and his works have been acquired by numerous public and corporate collections. His photographs have been exhibited internationally and extensively published. In 1990 he was commissioned by the MUSÉE DES BEAUX-ARTS DE MONTRÉAL to produce a series of photographs of Claude Monet's gardens at Giverny, France, as part of the exhibition "Monet at Giverny: chefs-d'oeuvres du Musée Marmottan." In 1997 the Musée des beaux-arts de Montréal presented a retrospective of his work."

Anna Carlevaris (The Canadian Encyclopedia)

Mary Keczan-Ebos

CHAC MEMBERS AT THE ART GALLERY OF HAMILTON

The official opening for the Art Gallery of Hamilton's (AGH) banner exhibition started with a wonderful reception on Sunday October 22, 2006. The exhibition is titled *Hungarian Splendour: Masterpieces from the National Gallery in Budapest*. Hamilton will be its only stop in North America since it is here with special permission from the Hungarian National Gallery (HNG). Patrick Shaw from the AGH and Gabor Bellák from the HNG are the curators. The exhibition runs from September 23 to December 31. If you are in the area at all (even if you are not) it is worth making the effort to go and see these incredible works from our "collective past" as Brent Foreman, the Chair of the Board of Directors noted in his opening address.

The exhibition numbers 75 works covering the entire nineteenth-century. It includes landscapes, history painting, and portraiture and genre scenes. These genre scenes were some of my favourites, especially the ones by Miklós Barabás (1810-1898) who created memorably colourful scenes of gypsy and Hungarian peasant life. Some of the other well-known artists represented are Mihály Munkácsy (1844-1900) known for his Parisian interiors. Landscape painter Károly Markó (1822-1891), along with painters of the Great Hungarian Plain (Pusztai), Károly Lotz (1833-1904) and Pál Szinnyi Merse (1845-1920) captured the Hungarian countryside. Of course, there are a great many Hungarian artists represented here who painted in the styles of the period (Barbizon, Impressionist, etc.) and reflected the sophistication and international aspects of Hungarian art and culture during the nineteenth-century. Coming at the time of the 50th anniversary of the 1956 Revolution this exhibition reminds us of our troubled but proud history.

Along side this major exhibition, the AGH is showing the works of three contemporary Hungarian artists, two of whom belong to CHAC. We have all seen Anna Torma's exquisite textile works but she has been given the honour of a very large gallery to show thirteen of her new pieces and they are nothing less than stunning. "Entering The Garden" is made up of works that are all recent: completed in 2006. The sheer size of the works and the depth of intimacy and intricacy is awe inspiring. The colours and textures are often unexpected and varied. As a viewer, you just want to stand in the middle of this large gallery and absorb the energy, at the same time, there is a pull to move up close and be magically charmed by the stunning stitchery and the multiple layers of memories and stories. I took my sister and she kept reaching in and touching the lushness (an art gallery non-no).

In the Central Staircase the digital montages of our own Peter Horvath are on display. The title of the exhibition is "Inventory of Being". His statement says that his artistic focus has been based around "the transitory nature of identity and human consciousness." The exhibition is a combination two series: one called "Head on Collision" and the other "Love

and other Ubiquity". The images are lush, darkly colourful and really require more than one viewing to appreciate them properly. My only critique is that they are labeled in such a way that only the owner of the works is named and not Peter himself. I was not sure that these were his works until I reached the second landing of the art gallery staircase where his artist statement was on the wall. I have always had a problem with works hung in the staircase (also, it is not wheel-chair accessible). I think that Peter's works deserve better - at the very least, they need to be identified more clearly.

The final Hungarian artist represented in the Fall Exhibitions of the AGH (there are eight solos altogether, along with the banner exhibition) is Clarissa Schmidt Inglis. Along with Anna Torma, Clarissa Inglis is part of the Atelier Series the AGH includes in its programming to highlight regional contemporary artists. Although Clarissa is not part of CHAC she is an artist born in Hungary who lives and practices here in Canada. Her exhibition is a site specific installation titled "Devotion".

Her works deal with her early strict Catholicism and the repressive religious and cultural experiences that "resonate with... intimacy and intensely personal qualities." Clarissa's installation occupies its own small gallery - one that feels like a chapel. The artifacts on the two interior walls incorporate kitsch, disposable objects, popular icons and ready-mades. Clarissa's installation requires time to decipher its often disturbing messages - especially if you are a practicing Catholic. But it is worth the effort.

All three of the Hungarian artists represented in the current exhibitions at the Art Gallery of Hamilton use found objects, textiles, photographs or kitsch. All three rely on very personal memories as well as the larger ideas of human nature.

2006. október 22-én került sor az ontariói Hamilton Képtárban a *Hungarian Splendour: Masterpieces from the National Gallery in Budapest (Mesterművek a budapesti Nemzeti Gallériában)* c. kiállítás ünnepi megnyitójára. A magyar művek észak-amerikai vándorútjának Hamilton csak egyik állomása. Patrick Shaw hamiltoni és Bellák Gábor budapesti kurátorok rendezték meg ezt a páratlanul ritka tárlatot, amely szeptember 23-tól december 31-ig tekinthető meg. Ajánljuk mindenkinek, aki a környéken jár, ne kerülje el meglátogatni, mert - ahogy Brent Foreman hangsúlyozta - hihetetlen élményekkel gazdagodik, betekintést nyer közös múltunk, szellemi és kulturális örökségünk e csodálatos birodalmába.

A tárlatlátogató 75 alkotásban gyönyörködhet, amelyek az egész tizenkilencedik század magyar festészetét felölelik. A kiállított munkák között vannak tájképek, portrék, zsánerképek. "Ezek az utóbbiak a kedvenceim", írja beszámolójában Keczan-Ebos Mary művészettörténész. "Különösen Barabás Miklós (1810-1898) képei tetszenek, aki megörökítette a magyar falusi emberek és roma közösségek színes világát". A kiállított munkák között találjuk Munkácsy Mihály (1844-1900), Markó Károly (1822-1891), Lotz Károly (1833-1904) és Szinnyi Merse Pál (1845-1920) alkotásait is. Természetesen más magyar művészek is szerepelnek, akiknek

a művei - együtt a felsorolt legnagyobbakéval - egységes képet nyújt a XIX. század magyar kultúrájáról.

Az 1956-os forradalom 50. évfordulóján ez a kiállítás nemzeti büszkeségünket erősíti.

A Budapestről hozott műalkotások mellett három jelenkori kanadai magyar művész munkáit is láthatjuk Gallériában. Torma Anna legújabb, ebben az esztendőben készített textiliáit mutatja *Entering the Garden* című, tizenhárom darabból álló sorozatával. Lenyűgöző az öltések, színek változatossága, az anyagból kisugárzó intimitás, melegség, amely magához vonzza a tekintetet és szinte kéri, hogy megtapintsuk.

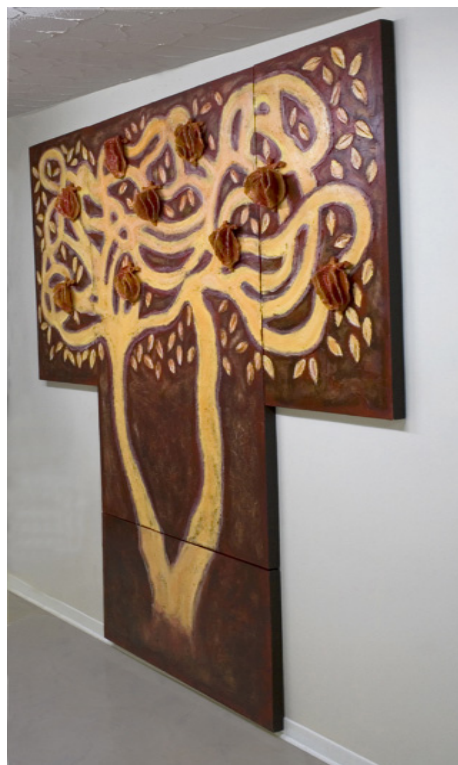
Torma Anna

Ismerős a neve és a munkássága Horváth Péternek is, aki digitális montázzsal szerepel *Inventory of Being* összefoglaló címet adva a kiállításnak. A művész vallomása szerint a változó identitás és az emberi tudatosság összefüggéseire koncentrált. Két sorozatba tömörítette alkotásait. Az egyiknek a címe: *Head on Collision*, a másikon: *Love and other Ubiquity*.

Peter Horvath

A harmadik kanadai magyar alkotó Clarissa Schmidt Inglis. A Magyarországon született Clarissa Kanadában él, munkáit *Devotion* címmel foglalta egybe. Az itt látható alkotások a katolikus szellemiséget és a személyiség legmélyebb rezdüléseit sejtetik. Művei egy olyan külön szentélyt alkotnak, amelybe érdemes belépünk, hogy a dolgok lényegét megérthessük. (D. R.)

Clarissa Schmidt Inglis

Bácsalmási István

„HUNGARIAN SPLENDOUR” - NAGY MAGYAR MESTEREK REMEKMŰVEI HAMILTONBAN

A Nemzeti Képtár nagy csarnokában álltunk családom néhány tagjával, csodálattal és megilletődötten néztük Munkácsy nagy méretű képét: *Krisztus a Pilátus előtt*. A mű, természetesen, ismerős volt könyvekből, képekről, de csak most láttam először az eredetét. Akkor tudtam meg azt is, hogy ez a kép, mint a kiállításon bemutatott többi alkotás - a meghirdetett programnak megfelelően - a nagy magyar mesterek a világ minden tájára szétszóródott műveinek egyike. Ez nagy meglepetés volt és az is, hogy Munkácsynak ez az műve, bizonyos hányódás után Kanadát mondhatja ma otthonának.

Most nem régen, pár hete csak, hogy Hamiltonba mentünk megnézni az Art Gallery of Hamilton kiállítását, a „Hungarian Splendour”-t. Ez a tárlat a 19. század magyar művészeinek 78 munkáját mutatja be, amelyeket a Magyar Nemzeti Képtár választott ki.

Amint említettem, a mi részünkről ez a látogatás családi is volt, és mert elég sokan voltunk, a Galéria egy vezetőt adott mellénk. Az ő ismertetéséből tudtuk meg, hogy a kanadai, pontosabban az Art Gallery of Hamilton tulajdonában lévő Munkácsy-kép, *Krisztus Pilátus előtt* ma öt éves kölcsön alapján van Budapesten, amiért hálából a Budapesti Nemzeti Galéria megszervezte ezt a kiállítást. Így kapcsolódott össze a budapesti és hamiltoni Gallériában szerzett élményünk is.

A tárlatvezető elmondta, hogy a szóban forgó kanadai Munkácsy-képet Joey és Toby Tannenbaum vásárolták meg és több más képpel együtt ajándékozták az Art Gallery of Hamilton-nak. A történelmi pontosság kedvéért megjegyzem, hogy a Hamilton Gallery azután a remekművet a debreceni Déri Múzeumnak kölcsönözte és onnan került a budapesti Képtár ideigleges tulajdonába.

Hamiltonban a négy Munkácsy-képen kívül Barabás Miklós három, Benczúr Gyula három, Csók István egy, László Fülöp két, Lotz Károly négy, Mednyánszky László öt, Mészöly Géza négy, Paál László három, Rippl-Rónai József két, Székely Bertalan két, Szinnyei-Merse Pál két és még huszonöt más magyar művész alkotása látható - a 19. század magyar festőművészeinek színe-java. Tájképek, történelmi jelenetek, portrék, a polgári és a paraszti életből vett témák nemcsak az említett évszázad magyarságát mutatják be történelmi hűséggel, de a magyar művészet sajátosságait is, ami eltér a korabeli nyugati irányzatoktól. A tájképek, akár Munkácsy, Mészöly, akár például Paál munkáira gondolunk, határozott és egyszerű vonalakkal, mély, kifejező színekkel vetítik elénk azt a hangulatot, amelyet a balatoni, dunántúli vagy hortobágyi táj ébreszt a látogatóban. A figuratív képek, mint pl. *Az ember kalappal* (Munkácsy tanulmánya *Az elítélt utolsó napja* c. képhez), vagy Mednyánszky *Fiatal részeg* c. festménye a torzításoktól, rémábrándoktól egyaránt mentes, hangtalan bánatot, az emberi méltóságot meg nem alázó szenvedést mutatják be.

A magyarság jobb és szebb bemutatását nem lehet elképzelni! Dicséret és köszönet illeti a budapesti és hamiltoni galériákat és azokat, akik adományaikkal e kiállítás megrendezését lehetővé tették.

Munkácsy: *Krisztus Pilátus előtt*, 1881 Olaj, vászon, 417 x 636 cm, Déri Múzeum, Debrecen (letét 2000-ig)

Veszely Ferenc

AZ ELSŐ KARÁCSONY IDEGENBEN

Talán én vagyok szomorú,
talán a világ szomorú?
A táj most halkán tesped és
(ó csillagszóró-nevetés!)

mint nyíló forrás-kelyhek
lágys a szálló pelyhek, s
mi szomorú volt, a fa,
már hópelyhek illata!

S tán én sem vagyok szomorú:
takarva van a gond, a bú,
s mint széthullámzó tengerek
hegy-völgyek rejtik könnyemet.

így visszatér az álom:
boldog, meghitt karácsony -
Erdőnyi díszített fám:
a hegy-völgy gondol énrám!

HIRDESSZEN A FOLYÓIRATUNKBAN!
A HIRDETÉS MAGÁBAN FOGLALJA
AZ ÉVI ELŐFIZETÉST

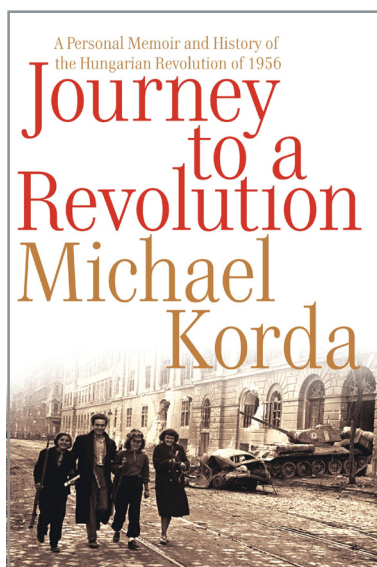
Rékai Kati

NÉGY ÚJ KÖNYV A POLCOMON

Bár sok cikket, kiállítást, előadást olvastunk az 56-os forradalomról, a napokban egy hihetetlenül érdekes angol nyelvű könyv került a kezembe, Michael Korda, **“Journey to a Revolution: A Personal Memoir and History of the Hungarian Revolution of 1956”**. A könyvben Korda leírja az 56-os forradalom előzményeit és magát a forradalmat, amelyet mint Oxford-i 24 éves egyetemista, három osztálytársával Budapesten élt át.

A világhírű filmes Korda-család ekkor még Londonban élt. Az egyetemista Michael barátaival egy ócska Volkswagent telerakott gyógyszerrel, ennivalóval, amelyre akkor Magyarországon nagy szükség volt, és elindultak Európán keresztül Budapestre. A kéthetes ottartózkodás felejthetetlen volt számukra. Sajnos, a forradalom- és szabadságharcnak rossz vége lett, valójában azonban kezdete volt a világhatalmi szovjet kommunizmus későbbi összeomlásának. Csodálatos, hogy ennyi év után, aki 40 évig a Simon & Schuster kiadónak a kitűnő és sok-sok díjat nyert főszerkesztője volt, ezt az 50 évvel ezelőtti eseményt ilyen élvezetes, remekül megírt könyvben közli olvasóival.

“Nem ismerek senkit sem, aki ilyen érdekes szituációban, helyben és asszociációban találta magát”, jegyezte meg Henry Kissinger, a volt amerikai külügyminiszter.

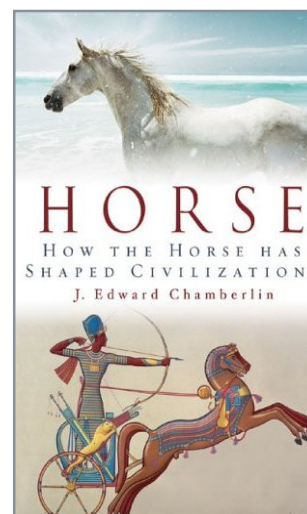

Böszörményi Zoltán, **“Far from Nothing”** című könyve egy remekül megírt történet egy fiatal, 35 éves autógyári igazgató és egyetemi tanuló sikeres, de problematikusan kezdődő életéről, munkásaival, feleségével és barátnőjével való kapcsolatáról. A könyv kitűnő kritikákat kapott sok újságtól. “Egy remek novella, nem lehet letenni. Megkapó” - írják többek között a lapok.

Lang Judith Veronikát évekkel ezelőtt Torontóban ismertük meg, ahonnan, miután visszaköltözött Budapestre, kitűnő nemzetközi újságíró lett, mindkét nyelven, angolul és magyarul is ír. A nemrégiben megjelent könyvében, **“Mindenütt jó, de a legjobb máshol”**, “It’s good everywhere, but better somewhere else” Budapesten jelent meg, de Torontóban is kapható.

A könyv Lang Judith remek cikkei tartalmazza, amelyek eredetileg a “Budapest Sun”-ban jelentek meg angolul. A cikkek 18 külföldi - angol, francia, amerikai, olasz stb. nőről és férfiről szól, akik beleszerettek Magyarországra és elhatározták, hogy életük további részét ott fogják leélni. A könyv érdekes olvasmány, magyarul és angolul, melyben leírja a külföldiek szeretetét Magyarország iránt. Ilyen külföldi szereplője Charles Dickens ük-, ük-, ükunokája aki szintén oda telepedett.

J. Edward Chamberlaine: **“Horse: How the Horse Shaped Civilizations”** (Hogyan alakította a ló a civilizációt)

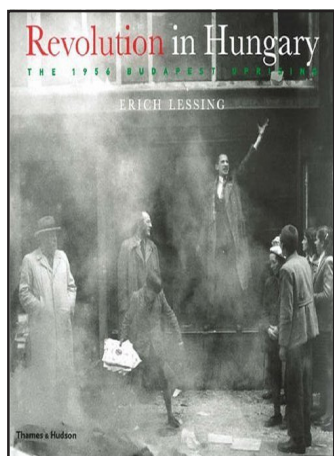

Ki szereti a lovakat? Azt hiszem, nincs olyan magyar, aki nem érzi a lovat barátjának. Gyerekkoromban én is lovagoltam, Kanadában pedig naponta kellett a kislányomat iskola után a lovardába vinnem, majd különböző, Kanadában és az Egyesült Államokban szervezett versenyekre.

Ezért is tartom fantasztikusan érdekes történetnek az említett könyvet, amelyik elmeséli az emberek és a lovak barátságát a kezdetektől napjainkig. Amerikától Ázsiáig kiterjed a kutatási területe. Sokezer éve a lovak szerepet játszanak az ember életében, és az ember barátságát, segítséget kap tőlük. A közlekedést, a munka sok-sok változatát könnyítették meg, de a játékokban, sportban, művészetekben is meghatározó helyet foglaltak el. Elég, ha csak a Lippizanerekre gondolunk.

A könyv szerzője, Mr. Chamberlain, a torontói egyetem professzora, aki egy olyan Alberta-i birtokon nőtt fel, ahol sok lovat tenyésztettek. Életében sok történetet gyűjtött össze szeretett lovairól.

A könyv remek kritikákat kapott, többek között Korda Mihálytól is.

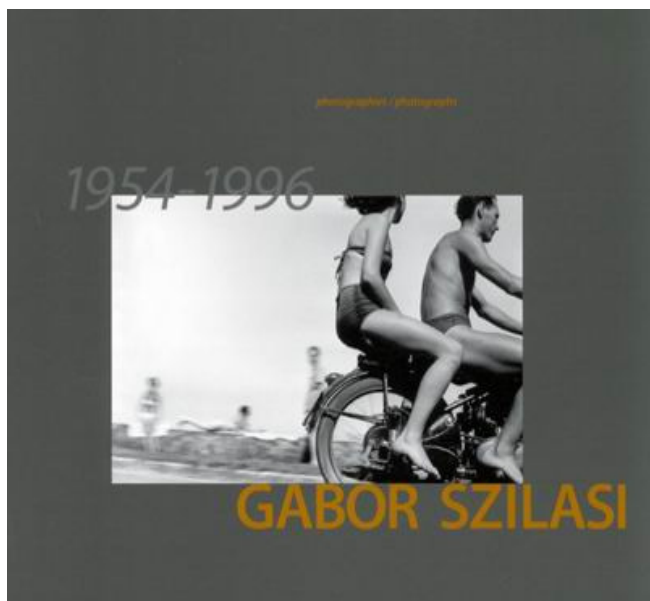

Erich Lesson fotográfus csodálatos felvételei bemutatják nemcsak az 1956-os forradalom eseményeit, hanem a magyar történelem idáig vezető politikai előzményeit is.

Erich Lesson gyakran találkozott magyar politikusokkal, mielőtt a forradalmi események megkezdődtek. A fényképezés gyakran nehézségekbe ütközött, sokan elleneztek azoknak a nyilvánosságra hozását, mégis sikerült a kor teljesen hiteles dokumentumaként megvédenie.

A fotós Lesson szövegekkel is ellátja a képeket. Ezekben elmondja a politikusokkal való találkozásait, a forradalom idején szerzett élményeit.

A 250 oldalas nagyméretű könyv felvételei bemutatják a mindennapi embereket, akik az utcán harcolnak, az írószövetség tagjait, templomokban ellopott pillanatokat, kávéházakban beszélgető, futballmeccsen szurkoló magyarokat, akik a forradalom idején csodát műveltek.

In 1997, the Musée des Beaux-arts de Montréal held a retrospective of Gabor Szilasi's work entitled **Gabor Szilasi: Photographs 1954-1996**.

Varga Gabriella

MEG KELL TALÁLNUNK AZ ÉRTELMES ÉLET LEHETŐSÉGÉT

Részlet Pósa Zoltánnal készült interjúból¹

... - Az Önről szóló méltatásokban sorra olyan fogalmak emelkednek ki, mint műveltség, lexikális tudás, „szeretetreméltó személyiség”. Tagja a Fidesz-Magyar Polgári Szövetségnek, közéleti szerepvállalása a Magyar Írószövetség Választmányának és Felügyeleti Bizottságának tagságával is kibővült. Munkabírását és szorgalmát a Magyar Nemzet hasábjain nap, mint nap tapasztaljuk. Mond-e a világ mindezért köszönetet, egyáltalán, az Ön számára mi jelenti a köszönetet?

- Erre mondhatnám nagy fennköltlen, hogy a hazáért cselekszem, nem a köszönetért, meg hogy a jó tettek magukban hordozzák saját jutalmukat. De bármilyen hülyeségnek is hangzik, így igaz. Az ember tényleg nem feltétlenül a jutalom reményében cselekszi azt, amit jónak gondol, hanem azért, mert nincs más lehetősége. Ugyanakkor nyilvánvalóan én is sokat hibázom. Borzasztóan elkeseredett vagyok azokban az időszakokban, amikor szocialista kormány van, tehát elvben most is. Ugyanakkor most nagyon jól is érzem magam, mert megtaláltam a harmóniát a magánéletben, köszönhetően feleségemnek, aki a legnehezebb időkben mellettem állt és áll ma is, és huszonnyolc éves, remek fiamnak. Ez is magában hordja azt, hogy nem is olyan rossz ezen a földön létezni. Az pedig, hogy állandóan van miért küzdeni, keretet ad az ember létének. Az írás önmagában is örömet okoz. Egy olyan cikk, ami után gratulálnak, vagy egy regény, amire remek pályatársaimtól jó visszajelzések jönnek... Azt sem akarom letagadni, hogy az olyasfajta sikerek, mint például a Hernádi-tanulmány, vagy Csontos János és Sebeők János barátaim elismerő szavai és a többi méltatás, mind jól esnek. Ugyanakkor furcsamód mindig úgy érezzük, ezt az életet azért is szoktuk siralomvölgynek nevezni mi, keresztények, mert sokszor azokban a pillanatokban, amikor az embert valami sikerélmény éri, váratlanul jön egy tragédia vagy balsiker. És fordítva, egy nagy balsiker kellős közepén föl villan valamiféle reménysugár. És van, amikor mind a kettő egyszerre összefonódik.

- Beszélgetésünk elején - s tulajdonképpen végig - az asztalfiókját néztük át, és most azt látjuk, hogy az a fiók türes lesz lassan.

- Van itt egy munkacím, némi öniróniával, kigúnyolva saját Aranykori tekeréseimet is: Pléhkorszak. Ez már a jelen, de inkább látomás. Elképzelem, hogy megtörtént az első atomrobbanás, és utána hogyan élünk. Az első atomrobbanás víziója után a mostani hétköznapiak egészen rózsásnak tűnnek - úgyhogy megnyugszom.

¹Varga Gabriella: *Önzetlenül. Interjúk. Búvópatak Könyvek.* Kaposvár, 2006

Amerikai Magyar Újság - Hungarian Monthly.
Előfizethet rá a következő címen: **P. O. Box 7416,**
Baltimore, MD 21227-0416, USA

UTOLSÓT DOBBANT PUSKÁS FERENC SZÍVE¹

1927- 2006

Az idősebbek, akik még a rádió körül tolongtunk, szinte ráfeküdve hallgattuk, mohón fáltuk Szepesi Gyuri bácsi minden szavát, valósággal fellélegeztünk, amikor Puskás Öcsihez került a labda, s az ő bal lábán megszelídült, hogy aztán feltöltődött, valamiféle mágikus erővel, rakétaként robbanjon a feladó kijelölt címe felé, ha kapu volt az, hálót szaggatott, zörgetett, ha csapattárs volt, mértani pontossággal landolt annak cipője előtt, homlokán, mellén a helyzettől függően, de célt soha nem tévesztett. A csapat pedig, amelyikben játszott, rendszerint győztesként hagyta el a pályát, s mert az ötvenes években ez a Honvéd vagy a magyar válogatott volt (1942-1956-ig), hát jó volt magyarnak lenni.

És akkor is büszkén gondoltunk rá, s vallottuk a miénkné, amikor spanyol földön, spanyol címeres mezben kergette a labdát, vagy a Real Madrid (1958- 1967) szerelésében szédítette - jó értelemben -, ejtette bővíletbe a focivilágot, vagy edzőként más nemzetek labdarúgóit irányította s vezette sikerre. Istenem, hogy örvendtünk, amikor lehetősége adatott, hogy hazatérjen szülőföldjére, s amikor már fogyóban lévő erejével még megpróbálta ráncba szedni, menteni a már menthetetlen magyar labdarúgást.

Fáradt volt már, nagyon fáradt, amikor a kilencvenes évek elején az RMDSZ vendégeként Sepsiszentgyörgyre látogatott, s a művelődési ház nagytermében óriási tisztelettel, szeretettel fűtött, telt ház előtt felelevenítette pályafutását, emlékeit. És volt, amiről beszélnie, emlékeznie, hiszen az Arany-csapattal olimpiai bajnok lett Helsinkiben (1952), világbajnoki ezüstérmes (1954), nyolcvanötöszer szerepelt a magyar válogatottban, amelyben 84 gólt szerzett, négyszer volt spanyol válogatott, a Real Madriddal háromszor nyert BEK-et, hatszor spanyol bajnokságot, kétszer Király Kupát, négyszer volt spanyol gólkirály, és játszott a világ-, illetve az Európa-válogatottban, edzősködött Spanyolországban, az Egyesült Államokban, Kanadában, Görögországban, Chilében, Egyiptomban, Szaúd-Arábiában, Paraguayban, Ausztráliában, és végül 1993

áprilisától júliusáig a magyar válogatott szövetségi kapitánya volt. És akkor még mindig nem szoltunk a körülötte keringő legendákról, aranymondásairól (kis pénz, kis foci-), álmairól, fájó csalódásairól, mint amilyen volt a csak világbajnoki ezüstérmes. A találkozót követő együtt töltött órákban, bár igyekezett mindig a helyzet magaslatán állni - mint ahogyan ezt a sportéletben megszokta -, meg-megbicsaklott figyelme, ébersége, s ilyenkor az élet kegyetlen valóságával küzdő, viaskodó, mindenáron győzni akaró, de valójában tehetetlen ember szomorú tekintete nézett ránk. A búcsúzásnál keményen megszorította kezemet, s ennyit mondott: Fiam, valahányszor Pesten jársz, keress fel, szeretettel várlak, várunk.

Ekkor nem sejtettem, gondolni sem mertem arra a kegyetlen betegségre, mely otthon nem sokkal később hatalmába kerítette, megadásra kényszerítette a „nagy győztest. Éveken át lestem (lestük), figyeltük - mint egykor Szepesi György rádióközvetítéseit - a Kútvölgyi Kórházból érkező híreket. Sokáig nem érkezett semmi, aztán pénteken reggel, miután utolsót dobant a szíve, valamennyi, nálunk is fogható tévécsatorna, rádió azzal kezdte híreit: A Kútvölgyi Kórházban elhunyt Puskás Ferenc, minden idők legnagyobb magyar labdarúgója. Halálát légzési és keringési elégtelenség okozta.

Egy röpké pillanatra, egy nagyobb, egy mélyebb sóhajtásnyira megállt körülöttem az idő, aztán egyszerre a szemem sarkából kibuggyant első könnyekkel egy halk mondat hagyta el ajkamat: Istenem, csak 79 éves volt.

Öcsi bácsi, nyugodj békében. Legyen áldott az emléked.

Á. K. Háromszék, 2006. 11. 20.

Puskás Ferenc a torontói Magyar Házban 1998 májusában labdát dedikál Magyar Bálintnak és Magyar Gábornak.

Fotó: Dr. Magyar Tamás

¹Lapzártakor kaptuk a szomorú hírt, hogy a legismertebb magyar, ahogy rajongói emlegetik, a legendás Puskás Ferenc 79 éves korában Budapesten elhunyt. Nyugodjék békében, emlékét kegyelettel megőrzi az utókor.

Gyors barátságos szolgáltatás kedvező áron!

CORVINA
Printing & Design

Fekete-fehér/Színes Nyomtatás
Fekete-fehér/Színes Fénymásolás
Szkennelés, Fax szolgáltatás
Web és Grafikus Tervezés
Számítógép javítás, telepítés
Névjegykártyák, Borítékok,
Szórólapok, Naptárak, Könyvek
Meghívók, jegyek, katalógusok

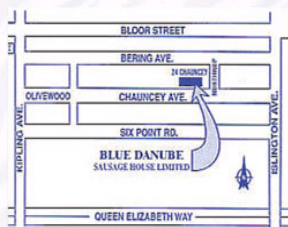
830 St. Clair Ave. West, Toronto, ON.
Tel: 416-658-3434, Fax: 416-658-6613
e-mail: info@corvina.ca, www.corvina.ca

LÁTOGASSA A MAGYAR HÁZ PROGRAMJAIT! - ENJOY THE EVENTS AT THE HUNGARIAN HOUSE!
840 St. Clair Ave. West, Toronto

BLUE DANUBE SAUSAGE HOUSE LIMITED

Igazi magyaros jóízű friss hentesárak
Finom házi sütemények
Magyar áruk bőséges választéka
Szeretettel várja Önöket a Balega család

24 Chauncey Ave.,
Etobicoke, ON M8Z 2Z4
Tel: (416) 234-9911
Fax: (416) 234-9122
bluedanubesausagehouse.com

Nik Networks

www.niknetworks.com

ALI KALBALI

(416) 773-1850

(416) 312-2227

support@niknetworks.com

Andreas Meer
Fine Art Photography

Photo Art
Web Design

Frankfurt am Main
Germany

www.photoart-meer.com
eMail: info@photoart-meer.com

Fax: 00496969713836

- professzionális minőség magyar,
német, angol, román nyelven
- szolid árak

ENJOY A FRESH START

ÉLJÜNK GONDMENTESEN

Mintz & Partners Limited

Trustee in Bankruptcy

5 STEPS TOWARDS FINANCIAL STABILITY

1. Confront The Problem
2. Assess Your Situation
3. Consider Your Options
4. Take The Appropriate Action
5. Rebuild Your Credit Rating

OUR TEAM PROVIDES:

- A Respectful Approach
- Services in Many Languages
- Flexible Appointment Times

OUR OFFICES

- 1 Concorde Gate, Suite 200, Head Office
(Don Mills at Eglinton East)
- 300 John Street (at Bayview) Suite 300,
Thornhill
- 2424 Bloor St. W., 2nd Floor
Bloor West Village (at the Jane Subway)

Call Kate Turoczi for a Free Initial Consultation

416-644-4393; www.mintzbankruptcy.com
kate_turoczi@mintzca.com

5 LÉPÉS PÉNZÜGYI BIZTONSÁGUNKHOZ

1. Ismerjük fel a problémákat
2. Becsüljük fel a helyzetünket
3. Gondoljuk át a lehetőségeket
4. Intézkedjünk
5. Váljunk újra hitelképesé

CÉGÜNK AJÁNLATA

- Udvarias, megértő kiszolgálás
- Több nyelven beszélünk
- Rugalmas ügyfélfogadási időpont

IRODÁINK

- 1 Concorde Gate, Suite 200, Head Office
(Don Mills at Eglinton East)
- 300 John Street (at Bayview) Suite 300,
Thornhill
- 2424 Bloor St. W., 2nd Floor
Bloor West Village (at the Jane Subway)

Díjmentes tanácsadásért hívjuk Turóczi Katalint

416-644-4393; www.mintzbankruptcy.com
kate_turoczi@mintzca.com

Magyar szívvel, kanadai fogorvosi tudással...

DR. DENCs KATALIN FOGORVOS
DENTAL SURGEON, TORONTO

TEL: 416-222-7979

- ➡ Fehér porcelán koronák, hidak, fogfehérítés
- ➡ Fogszabályozás felnőtteknek, gyerekeknek
- ➡ Tömések, gyökérkezelések, szájsebészet
- ➡ Kanadai megelőző rendszeres fogtisztítások
- ➡ Visszatérő fejfájások, nyaki fájdalmak és alvási zavarok kezelése, amelyek fogászati eredetűek

- 280. Sheppard Ave. East #213
- Yonge St. és a Bayview Ave. között félúton
- Ingyenes felszíni és földalatti parkolóhelyek

